

Veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A. R. L. U. S.

Biblioteca Centrală
Regională
Hunedoara-Deva

15 MILIARDE DE CELULE...

...Produsul lor – psihicul

de Gh. Neacșu

...Funcțiile lor

de dr. M. Steriade

Episoadele
unui
război
nevăzut

de A. Gorbovski

(pag. 4)

Vîrste și
romanțe

de Raluca Simionescu

(pag. 5)

Biblioteca „VEAC NOU” nr. 46

IURI KAZAKOV:

Popasul
de noapte

(pag. 9-10)

ANUL XX

43

(1023)

23 octombrie 1964

12 pagini, 1 leu

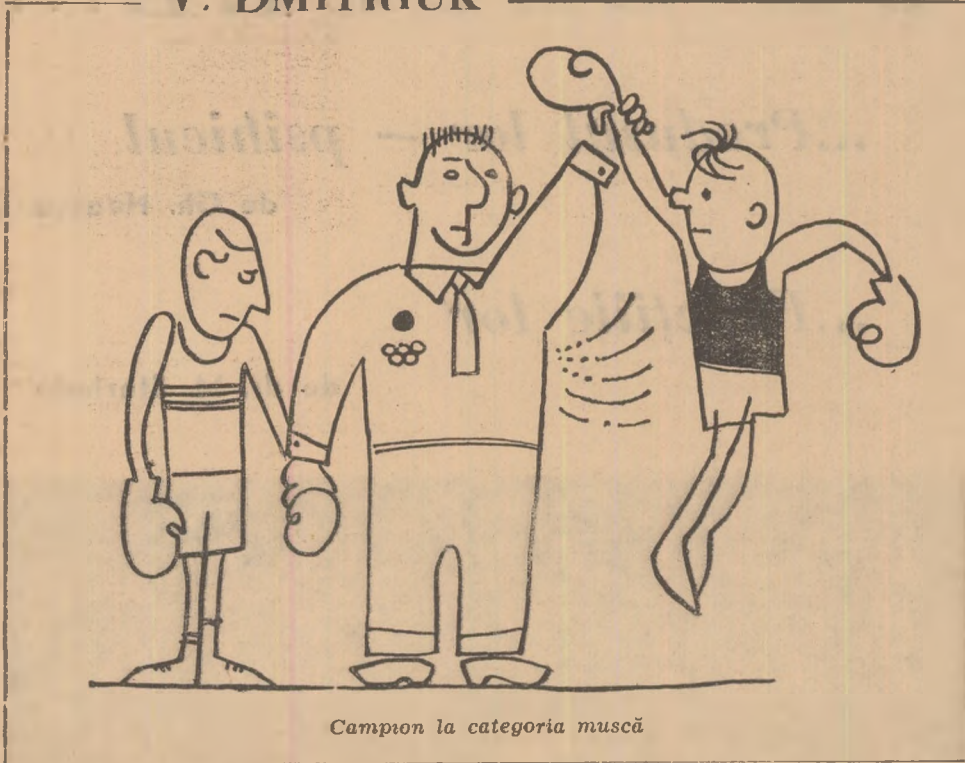

T O A M N A

memento

V. DMITRIUK

Campon la categoria muscă

miracole ultramoderne

În secolele evului de mijloc miracolele erau presupuse a fi făcute de alchimisti care, în ciuda nenumăratelor încercări, n-au izbutit totuși niciodată să dobândească aur din fier. În vremea noastră ne-am obișnuit cu ideea că minunile sînt datorate științei și tehnicii, prin intermediul cărora omul a putut, într-adevăr, preschimba grafitul în diamant sau a izbutit să creeze materiale pe care natura nu le-a cunoscut nicicînd.

Zilele acestea am aflat din presa sovietică că s-au găsit și noi procedee de a modifica proprietățile „înnăscute” ale lemnului, obținindu-se rezultate realmente uimitoare. Trăind o esență moale de foioase cu niște produse chimice, colaboratorii Institutului de chimie a lemnului de pe lângă Academia de Științe a R.S.S. Letone au realizat un material cu proprietăți tehnice superioare metalelor neferoase. După calculele cercetătorilor mai sus amintiți, doi metri cubi din acest lemn pot înlocui o tonă de bronz.

În momentul de față, colaboratorii Institutului depun eforturi stăruitoare spre a transforma lemnul într-un material cu următoarele proprietăți: o mare soliditate, indiferență la putrezire, rezistență la apă și foc. O altă metodă — destul de simplă după cum se afirmă — de plastificare a lemnului, numită „metoda Niga”, permite fabricarea unui material care concurează prin ieftinătatea lui cu materialele plastice cunoscute. În sfîrșit, chimistul Martins Kalnins a elaborat un procedeu de fabricare a unui material ce poate înlocui pluta utilizată la izolarea termică a carcasi navelor, folosind deșeuri ale industriei lemnului, în speță scoarța de pini.

c. d.

orașul de lemn

Narian-Mar, o așezare situată dincolo de Cercul polar de nord, la vărsarea Peciorei în marea Barent, este un oraș construit în întregime din lemn. Casele — cele mai multe avînd maximum un etaj — sînt alcătuite din birne groase iar temelii lor e formată din stâlpi. O asemenea „clădire”, oricît de simplă ar părea, e în realitate foarte costisitoare: construcția unui apartament costă statul sovietic de trei ori mai mult decît un apartament de aceleași dimensiuni la Moscova. Aceasta deoarece orice cui, orice geam trebuie transportat cu avionul sau cu vasul prin ghețurile arctice. Trotuarele sînt mai înalte decît de obicei, deoarece primăvara, o dată cu dezghețul zăpe-

zilor din tundră, străzile se inundă și Narian-Mar devine un fel de mică Venetie.

Orașul este centrul Districtului național al neneților, înființat în vara anului 1929 printr-un decret al guvernului sovietic, și are actualmente 14.000 de locuitori.

După cum se știe, neneții sînt crescători de reni. Ceea ce se cunoaște mai puțin e faptul că teritoriul lor — constituit în cea mai mare parte din tundră — ocupă o suprafață egală cu aceea a Danemarcei, Belgiei, Olandei și Luxemburgului la un loc. Pe acest perimetru rătăcesc numai 2.000 de neneți. Rătăcesc, de oarece trebuie să-și urmeze cirezile de reni care se deplasează în căutarea hranei.

Iarba pe care o consumă renul și care se numește iaghen, crește foarte încet: 2—3 milimetri pe an. Astfel încît o pășune odată epuizată nu se refacă decît în 35—40 de ani. Iată de ce cireada de 160.000 de reni a unui singur colhoz — „Harp” — are la dispoziție o suprafață de un milion de hectare, pe care deplasările se fac conform unor itinerarii foarte precise.

În momentul de față neneții se ocupă, însă, nu numai de reni. Pe malurile Peciorei se află mari crescătorii de vizoni, de vulpi argintii și albastre și chiar de... vaci. Ele nu se hrănesc cu iaghen, ci cu secara, orzul și ovăzul pe care le cultivă neneții. E adevărat că aceste ceaele nu apucă să se coacă, dar în cele două luni și jumătate de vară polară oferă destulă masă verde pentru a furaja vacile.

g. n.

viitorul cosmonaut

Am aflat cu toții din ziare că în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei omul de știință-cosmonaut Konstantin Feoktistov, care a participat la recentul zbor în spațiile siderale efectuat de nava satelit „Voshod”, a plecat voluntar pe front și, pentru eroismul de care a dat dovadă, a fost decorat. Pușini sînt, însă, cei care știu că cosmonautul Feoktistov, aproape adolescent fiind, a dat piept fâșii cu moartea și a biruit-o. Iată cum s-au petrecut lucrurile.

Voronejul era în flăcări. Vilvătăile incendiilor se zăreau pînă departe de hotarele lui. În șirul nesfîrșit de refugiați care se îndreptau spre Borisoglebsk se afla și Maria Fiodorovna Feoktistova, lucrător în rețeaua sanitară, cu fiul ei, Konstantin, în vîrstă de șaisprezece ani. La un moment dat tinărul s-a rătăcit de grup spre marea disperare a mamei, care n-avea de unde să știe că după numai cîteva ore Kostea va și trece pragul statului major al grupului operativ de front unde și-a exprimat dorința de a-și apăra orașul...

Dat fiind că Consiliul militar al frontului avea nevoie de date exacte despre situația din partea ocupată a orașului au fost create grupuri operative de informații. Într-un grup din acestea a fost repartizat și tinărul Feoktistov, un băiat scund, blond, timid dar mistuit de ură împotriva dușmanului. Curînd i s-a încredințat și prima misiune: să plece în spațiile frontului dușman spre a culege informații

despre regimul instituit în oraș de ocupații, despre armamentul și trupele de care dispunea acesta etc...

Cu prilejul unei noi misiuni, care a fost de altminteri și ultima, cercetașul nostru a avut ghinion. Culese informațiile necesare și tocmai se pregătea să treacă un rîu ca să ajungă la ai săi cînd undeva în spate a răsunat un „Halt!” înspăimîntător, după care doi agenți ai Gestapoului s-au apropiat de el. Fără nici o vorbă, fără să-i ceară actele sau să-l interogheze, hitleriștii l-au înșfăcat de brațe și l-au tîrît într-o curte. Acolo, l-au zvîrlit pe marginea unei gropi în care zăceau mai multe cadavre. A răsunat o salvă sinistră... Peste noapte, însă, Kostea și-a revenit, chinuit de o durere mistuitoare la gît. Cum pretutindeni în jur forfoteau soldați germani, rănitul nu se putea mișca ca nu cumva să se trădze. Abia după 24 de ore, cu prețul unor eforturi supraomenești, a izbutit să treacă înot rîul. Curînd tinărul cercetaș a fost descoperit de ostași sovietici, care au vrut să-l interneze de urgență la spital. Kostea a stăruit însă să le împărtășească mai întîi informațiile culese, după care și-a pierdut din nou cunoștința.

Pentru eroismul de care a dat dovadă, neînfricatul cercetaș Konstantin Feoktistov a fost decorat cu medalia „Pentru victoria asupra Germaniei”.

g. b.

familia lui iminahun

Cine e Ahmedov Iminahun și de ce se bucură el de atîta afecțiune și respect din partea concetățenilor săi din străvechiul oraș kirghiz Oș?

...Lucrurile s-au petrecut în timpul Marelui Război pentru Apărarea Patriei. Bătrînul grădinar Ahmedov și-a pierdut cei doi fii, lumina ochilor lui și reazemul bătrîneților, pe Alimdjan și Ruzidjan. A fost o lovitură teribilă, aproape de nesuportat. Apoi în îndepărtatul oraș kirghiz au început să sosească refugiați. Mai cu seamă copii. Mai întîi cu sutele, apoi cu miile. Ființe nevinovate, ai căror părinți muriseră sau dispăruseră în vîltoarea războiului, îngrozite de nenorocirea ce se abătuse peste ele, dislocate din copilăria ce li se cuvenea atît de firesc.

Cam atunci a luat și Iminahun marea lui hotărîre. Împreună cu soția, al cărei păr albise de durere, a adoptat primul copil care urma să împlinească greaua pierdere suferită: o fetiță slăbuț, cu ochi negri ca tăciunile, prea serioasă poate pentru vîrsta ei, pe micuța căreia îi spuneau Salimahone, căci pînă și adevăratul nume și-l uitase. Al doilea copil care a trecut pragul casei ospitalierului grădinar kirghiz a fost Mairamhone, despre care de asemeni nimeni nu știa nimic. Abia mai tîrziu, cînd a crescut mare, o fată frumoasă cu ochi albaștri, părinții adoptivi au început să bănuiască că ar fi rusoaică.

Și iată că livada lui Iminahun a început să devină neîncăpătoare. De la orfelinat au mai fost luați doi băieți — Turgumbai și Iusufdjan, apoi încă două fete — Gutsahra și Mubarakhone și încă alți cîteva, încît după un an și ceva familia proaspăt înfiripată număra nu mai puțin de... cincisprezece copii. Copii care trebuiau hrăniți și îmbrăcați, educați și dați la școală. Îndatoriri pe care părinții adoptivi și le-au îndeplinit cu prisosință.

Bătrînul și inimosul Iminahun, om care o-dinioară a dus o viață grea, care a luptat cu curaj împotriva bandelor contrarevoluționare de basmaci și a pus cu drag umărul la construirea vieții noi, socialiste în Kirghizia, e astăzi pe deplin fericit. Copiii au crescut, s-au căsătorit și familia numără cincizeci de persoane! Unii dintre ei sînt muncitori și colhoznici, alții și-au ales meserii intelectuale, ca de pildă Dilbarhone care e actriță la Teatrul dramatic din Oș. Printre copiii lui Iminahun se află ruși, ucraineni, kirghizi și uzbeki. O familie strîns unită în jurul a doi bătrîni cu suflet.

a. b.

clubul descurcăreților

Pare o denumire desprinsă din vreo carte de Gaidar sau din cine știe ce altă epopee pionierescă. Dar nu! Clubul

descurcăreților există aievea — și anume la Școala de muzică nr. 1 din Leningrad. Desigur, nimeni n-ar putea pune mina în foc că pasionații membri ai Clubului descucăreților vor fi într-o bună zi mari muzicieni. Dar nu e mai puțin interesant de semnalat că în mai toate zilele săptămîinii, după orele de clasă, membrii clubului se adună în sala de festivități a școlii și alcătuiesc două formații care se întrec între ele în cunoștințe, ingeniozitate și memorie muzicală.

Este de altfel primul club muzical pentru copii din Uniunea Sovietică. Activitatea clubului e patronată de profesorii școlii și de directorul ei, Sofia Liahovișkaia. Date fiind rezultatele dobîndite, experiența școlii de muzică din Leningrad este acum pe cale de a se extinde, în urma vizitelor de informare făcute de institutori și muzicieni din multe orașe sovietice.

Clubul descucăreților a avut însă și niște oaspeți mai neobișnuiți. Cu prilejul unui turneu făcut la Leningrad de orchestra simfonică a Societății filarmonice din Sofia, dirijată de Konstantin Iliev, muzicienii bulgari au finit să facă o vizită „descucăreților”, despre care au zăuziseră mai înainte. Se pare că vizitatorii bulgari au fost plăcut impresionați de cele văzute, întrucît puțin timp după aceea într-o revistă din R. P. Bulgaria a apărut un articol entuziast despre club și animatorii săi.

Oricine poate obține, însă, amănunte complete despre „descucăreții”; nici o scrisoare adresată consiliului clubului nu rămîne fără răspuns. Este un angajament solemn, respectat cu strictețe. Cu atît mai mult cu cît „descucăreților” le și place să povestească despre șaradele muzicale, concursurile, jocurile care dezvoltă memoria, auzul și gustul și în care au devenit adevărați virtuozii.

s. p.

un start... fraudulos

Știți cine și-a încercat pentru prima oară puterile pe excelentul stadion olimpic din Tokio unde se desfășoară încă minunata întrecere a sportivilor întregii lumi? Degeaba v-ați lansa în presupuneri: n-au fost nici sportivii japonezi, nici colegii lor sosiți din alte țări, și în general n-au fost sportivi. Ci doi foarte populari actori sovietici, ccelebrul cuplu comic din Kiev Ștepsel și Tarapunka (pe numele lor bun Iuri Tîmoșenko și Efim Berezin).

Exact cu o lună înainte de deschiderea Olimpiadei ei au fost în Japonia ca turiști. Programul excursiei prevedea de toate: și vizitarea studiourilor, și întîlniri cu artiști și scriitori, și cunoștința, la ei acasă, cu celebrii transizitori japonezi și cu „cel mai bun whisky de sub soare” pe care-l fabrică firma „Santori”.

Dar cu toate că febra olimpică era în toi (Ștepsel și Tarapunka au rămas entuziasmați de amploarea pregătirilor care se făceau: excepționala autostradă olimpică ce trece pe sub pămînt și peste estacade în centru, monoraiul care leagă aeroportul de inima orașului, casele noi, hotelurile noi — unul avînd acoperișul transformat într-un uriaș restaurant a cărui podea se învîrte cu viteza minutarului de ceasornic etc.), vizitarea stadionului olimpic nu fusese prevăzută în program, deoarece încă se mai lucra.

Dar într-o bună zi, cînd au trecut pe lângă stadion, tentația de a-l vedea a fost mai puternică decît așezele cu texte categorice: „Întrarea strict oprită!” Convingîndu-și ghidul japonez, comicii au intrat... s-au prezentat fraudulos la start și au alergat 100 de metri pe pista pe care Bob Hayes a alergat sub zece secunde, au sărit în colțul unde a sărit recent Brumel, iar la sfîrșit s-au urcat pe podiumul învingătorilor.

Desigur, tribunele n-au fremătat cum fremătă în aceste zile, dar aplauze entuziaste s-au făcut totuși auzite: aplaudau muncitorii japonezi aflători pe stadion, cucerîți de acest simpatie și original preludiv olimpic.

i. s.

Reînnoiți abonamentele la „VEAC NOU”

Hanson W. Baldwin

Șapte mări brăzdate de navele sovietice

Autorul acestui articol este unul din cei mai cunoscuți comentatori politici ai presei americane. El a studiat dezvoltarea flotei comerciale sovietice ca un simptom al schimbării raportului de forțe dintre capitalism și socialism. Și chiar dacă o seamă din considerațiile sale au fost viciate de o optică care îi este proprie, Hanson Baldwin a trebuit totuși să recunoască marile succese dobândite de Uniunea Sovietică în făurirea unei mari și moderne flote comerciale.

Reproducem articolul cu unele prescurtări.

Peste o mie de vase comerciale

În momentul de față mărilor sunt brăzdate de peste o mie de nave comerciale sovietice cu un deplasament total de 5 milioane de tone. Acest tonaj reprezintă doar ceva mai mult de a cincea parte din volumul oficial al flotei comerciale americane, situată pe primul loc în lume. Dar superioritatea S.U.A. în ce privește flota comercială e mai mult aparentă decât reală. La navele cu un tonaj total de 22 833 000 tone, care navighează sub pavilion american, se adaugă navele proprietate a Statelor Unite care navighează sub pavilionul Liberiei și Panamei. Printre aceste nave, al căror număr este într-adevăr uriaș, unele sînt însă învechite, uzate și stau ancorate în multe porturi; două treimi din numărul total al navelor stau degeaba și ruginesc. În 1960 vîrsta medie a navelor noastre comerciale era de 16 ani, fiind astfel o mărturie a uriașului program de construcții navale desfășurat în anii războiului și a decăderii înregistrate în perioada postbelică.

O mare importanță are faptul că cifrele citate de „United States Statistical Abstract”, „Lloyds Register of Shipping” și alte izvoare indică o continuă scădere a flotei comerciale americane. Între 1954 și 1960 flota comercială a Statelor Unite a scăzut în medie cu 310 000 de tone anual. Flota sovietică, în schimb, s-a dezvoltat într-un ritm mediu de 450 000 de tone pe an. În doi ani (1961 și 1962) Rusia a adăugat aproximativ un milion de tone; Statele Unite au pierdut jumătate de milion. În 1962 în întreaga lume au fost lansate la apă 1 901 nave maritime comerciale cu un deplasament total de 8 375 000 tone. Statele Unite au lansat în acel an la apă 90 de nave cu un deplasament de 449 000 tone; aceste nave sînt proprietatea lor. În primăvara lui 1963 în S.U.A. s-au construit pentru flota maritimă comercială 47 de nave; în toate țările lumii s-au construit, însă, pentru Rusia 236 de nave.

În ultimii 13 ani flota comercială rusă a crescut de două ori. În momentul de față U.R.S.S. folosește practic în comerțul oceanic mai multe nave decât noi. Uimitorul țel al programului sovietic de creare a unei puternice flote comerciale maritime este construirea în perioada 1975—1980 a unui număr de nave cu un deplasament total de 20—27 milioane tone. Va fi cea mai mare flotă comercială maritimă din lume.

Vîsul Rusiei se înlățește

Acest țel nu este un vis irealizabil al comuniștilor. Șantierele navale din Rusia, din țările Europei răsăritene, din Finlanda, Danemarca, Anglia, Japonia construiesc sau au construit nave pentru ruși. Numai o recentă comandă făcută în Japonia s-a ridicat la o valoare de 100 milioane de dolari. Industria navală sovietică, cîndva cea mai înapoiată și învechită ramură a economiei țării, a renăscut.

Leningradul este cel mai puternic și mai productiv centru al construcției navale sovietice. Șantiere mari sînt și la Nikolaev, la Herson și în alte localități de pe litoralul Mării Negre sau pe fluviile care se varsă în ea, precum și la Arhanghelsk Murmansk, în Extremul Orient.

Ar fi o greșală să se subaprecieze capacitatea inginerilor și constructorilor navali ruși. Ei mai au încă multe de învățat de la Apus dar învață repede. Cîteva dintre noile nave construite în Uniunea Sovietică sînt cel puțin la fel de moderne prin construcția lor ca și orice nouă navă din Occident.

Rusia a construit primul spărgător de gheață cu motor atomic „Lenin”, cu un deplasament de 25 mii de tone. „Lenin” este cea mai puternică navă de acest tip și, bincîntele, întrece toate celelalte spărgătoare de gheață prin durata navigației autonome. Rușii sînt în frunte și în construcția de nave cu aripi subacvatice, folosite în special pe fluviul Rudolph Subotka scrie în revista „World Petroleum” că petrolierele „Sofia” și „Hanoi”, cu un deplasament de 62 000 tone fiecare, cele mai mari nave construite în Rusia, au fost lansate la apă la Leningrad în 1962 și 1963.

Pe cele mai noi nave rusești au fost aplicate multe noutăți tehnice: cazane cu abur cu presiune înaltă și temperatură

înaltă, utilizarea economică a combustibilului, turbine cu gaz etc. Specialiștii comuniști studiază realizările țărilor occidentale; două institute tehnice se ocupă cu cercetări marine. Eforturile făcute în momentul de față pentru automatizarea tuturor operațiilor pe nave, pentru perfecționarea utilajului destinat încălzirii și descărcării și noile tipuri de motoare sînt o mărturie că navele sovietice care se vor construi nu vor fi probabil de loc inferioare celor mai bune nave realizate în țările occidentale din punctul de vedere al calităților de exploatare.

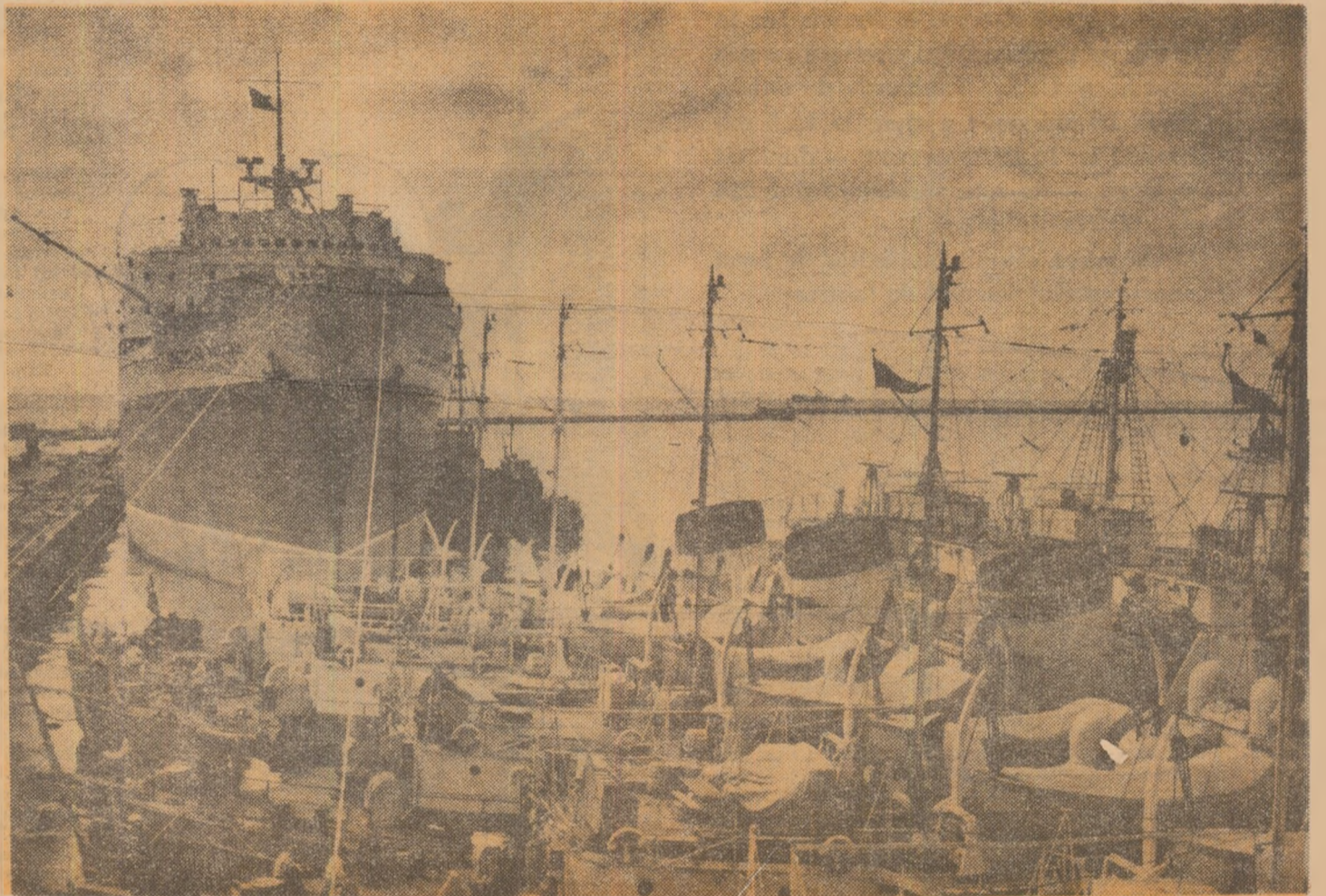
În momentul de față Statele Unite se află în frunte în ce privește tehnica construcției navale. Dar această superioritate tehnică nu este de prea puțin folos. Flota comercială americană este asaltată de tot

Părerile specialiștilor diferă — deși nu prea mult — în ce privește volumul exact și calitatea relativă a flotei sovietice de pescuit în momentul de față. Dar cu toții sînt de acord că începînd cu anul 1945 navele comerciale sovietice au ieșit din apele lor teritoriale în mările deschise ale lumii, că rușii au sporit pescuitul într-o măsură uriașă și au construit sau au cumpărat vase moderne de toate tipurile pentru pescuitul în mări deschise, vase care, în privința calității, nu rămîn deloc mai prejos față de cele ale altor țări. Raportul comisiei senatoriale arată că flota sovietică de pescuit a crescut de la 36 406 nave de toate tipurile în 1940 la 75 000 de nave în 1962.

Dintre ele o mare parte — circa 50 de mii — sînt vase nemotorizate pentru pes-

electronice. Multe traulere sau baze plutitoare au mecanisme fonometrice capabile să depisteze bancurile de pește, batitermografe pentru măsurarea temperaturii apei și instrumente pentru măsurarea precisă a adîncimii. Unele nave mari sînt prevăzute chiar cu piste speciale pentru elicoptere.

Cu circa un an în urmă programul sovietic de cercetări oceanografice nu avea egal prin proporțiile și prin ritmul lui de desfășurare. Acum Statele Unite au început și ele o activitate vastă, bine fundamentată, în domeniul oceanografiei, care la timpul său ar putea să lipsească Uniunea Sovietică de locul fruntaș. O cunoaștere mult mai bună a curenților oceanici, a reliefului fundului oceanelor, a condițiilor meteorologice oceanice, a temperaturii, gradului de salinitate a apei și

„Sovetskaia Rossiia”, nava bază a balenierelor sovietice din Orientul îndepărtat. Lungimea 217,8 m, lățimea 27,8 m, înălțimea 19 m, deplasamentul 44.900 tone.

fel de greutate. De multe ori administrația nu stimulează așa cum ar trebui aplicarea noilor metode de construcție; șantierele navale americane, cu excepția cîtorva care sînt și cele mai eficiente, rămîn în urma celor străine în ce privește indicii prețului de cost; demodarea utilajului portuar îngreunează operațiile de încărcare și descărcare a navelor; politica S.U.A. în domeniul construcțiilor navale comerciale asigură mai mult în cuvinte decât în fapte realizarea idealului superiorității flotei maritime americane. În privința prețului de cost al construcției, noi nu putem pur și simplu concura.

Din Alaska pînă în Antarctica

Din insulele Lofoten pînă în Ghana și estuarul fluviului La Plata, flotilele de pescuit sovietice brăzdează mările întregului glob. În Oceanul Pacific navele comuniste fac curse din Alaska și Marea Bering spre sud pînă în Antarctica. În toate marile sectoare de pescuit din lume (cum a subliniat comisia senatorială pentru problemele comerțului, în raportul publicat în ianuarie anul acesta), pescadourile sovietice sînt prezente. Flota de pescuit a Uniunii Sovietice, care este de pe acum cea mai modernă din lume, se dezvoltă într-un ritm care, către anul 1965, o va face și cea mai mare din lume, spune raportul comisiei senatoriale.

cuitul în apele teritoriale. Totuși a crescut într-o măsură uriașă numărul navelor cu motor, destinate mai cu seamă ieșirilor în largul mării.

Alte 14 mii de noi pescadoură sînt prevăzute de planurile sovietice — dintre care 750 sînt trecute în raportul comisiei senatoriale ca „traulere cu instalații frigorifice, destinate pescuitului în regiuni îndepărtate și avînd motoare cu o capacitate de peste 1 300 de cai putere și 20 nave-fabrică cu un deplasament de 18 000 de tone fiecare”.

Vasele sovietice de pescuit folosesc toate mecanismele posibile — de la cele mai moderne pînă la cele mai vechi: năvoade pentru pescuitul la mare adîncime și semiadîncime, driftere, traulere. Rușii pescuiesc pești de toate tipurile, în speță batog, heringi, scrumbii și bibani de mare. În ultimul timp unele vase de pescuit rusești au început să prindă scrumbii americane și crevet, lingă coastele Atlanticului, lingă coastele golfului Mexic și în Marea Caraibilor. În afară de aceasta, pescuiesc thon și sardele. Rușii valorifică tot ce este comestibil sau folositor — de la untura de pește pînă la îngrășămintele.

Cele mai noi vase ale lor sînt mai bine utilizate pentru depistarea și prinderea peștilor decât vasele oricărei alte flote. Aproape toate traulerele recent construite au cel puțin instalații radar pentru navigat, unele sînt înzestrate cu mult utilaj

compoziției ei, precum și a vieții din mediul subacvatic pot avea o enormă importanță pentru navigație, pentru pescuit și în general pentru studierea celor șapte zecimi din suprafața totală a pămîntului alcătuite din apă. Rusia folosește peste 100 de nave pentru cercetări oceanografice, pentru cartografiere și alte lucrări. Statele Unite au mult mai puține nave de acest fel.

„Viteaz”, una din cele mai cunoscute nave oceanografice, a făcut recent vaste studii în Oceanul Indian. Submarinul „Severeanka”, utilizat special pentru cercetări subacvatice, are la prova luminatoare, lămpi și reflectoare puternice, precum și hidrolocatoare și instrumente pentru probe de apă de pe fundul oceanelor. Se spune că există aproximativ 30 de nave destinate special cercetărilor științifice, atât de utile flotei sovietice de pescuit. În domeniul studiului ghețurilor, în studierea Oceanului Înghețat de Nord și în cercetările care vin în sprijinul pescuitului, Rusia ocupă, se pare, un loc de frunte în lume.

În cunoașterea mărilor care îi scaldă țărmurile, Rusia nu are rivali. O deosebită importanță a avut amenajarea Drumului maritim de nord, care asigură în lunile de vară trecerea vaselor de-a lungul țărmului din Arhanghelsk și Murmansk în Oceanul Pacific. În ultimii ani flota sovietică din Pacific a fost mult înărită datorită acestui drum.

Îndărătul ușilor capitonate ale big-businessului

episoadele unui război nevăzut

Economia capitalistă se dezvoltă sub semnul unei aprige lupte de concurență. Una din metodele cele mai folosite în această luptă este spionajul. Adversarul poate fi înfrânt prin invadarea pieții cu produse mai ieftine și de calitate superioară. De această problemă se ocupă, în cel mai mare secret, nenumărate laboratoare și institute de cercetări științifice. Sumele înghițite de aceste cercetări cresc în fiecare an. În 1952, de pildă, au fost cheltuiți pentru asta în S. U. A. 5 miliarde de dolari, după 10 ani suma a ajuns la 18,5 miliarde, iar în 1970 va urca — după cât se crede — la astronomica cifră de 25 de miliarde de dolari.

De aceea e mult mai ieftin de furat concurentului secretul de fabricație.

Mai mult, asta înseamnă un câștig de timp. Apoi, se poate costul unui produs nou este în bună parte hotărât de cheltuielile cerute de experimentări prealabile. Cine izbutește să le evite poate fabrica produse mai ieftine decât alții.

Spionajul monopolurilor este astăzi un fenomen generalizat și măturisit. Așa cum a declarat un mare industriaș japonez, nimeni nu se poate apăra de spionaj. Iar o revistă americană a scris: „Acest distrugător război al businessmanilor ia tot felul de forme, începând cu tendința de a-și tăia unii altora beregata spre a se putea cocoța într-o funcție importantă și până la folosirea de diferite metode de spionaj și mituire spre a fura secretele de producție ale adversarului”.

În această luptă crancenă, în care numai rezultatul contează, fiecare parte consideră că poate folosi orice mijloc.

Cu spionajul în folosul monopolurilor se ocupă fățiș mari agenții de spionaj. Înainte de a trece la o operație sau alta, detectivi încercați studiază de aproape psihologia victimei spre a stabili precis ce nadă să-i arunce.

Femeia este socotită o armă hotărâtoare în această „luptă a minților” și e folosită cam în aceeași măsură în care sînt utilizate tancurile și aviația în război — dar cu o tactică deosebită.

Directorul unei companii petrolifere americane a căzut, de pildă, într-o capcană cât se poate de banală. Un regizor încercat prevăzuse totul. Locul acțiunii: o șosea pustie. Recuzita: un automobil sportiv cu un cauciuc spart. Personajul: o fată frumoasă, neajutorată, derutată. O momeală bună și încercatul businessman a căzut în cursă.

Soția sexagenarului rege al spionajului industrial Elmont Cummings, o făptură tină, cu un suris fermecător, nu e deloc mai prejos decât soțul ei. Într-un rînd a preluat o misiune pe care ar fi trebuit s-o îndeplinească soțul ei. Era vorba despre o nouă mașină-unealtă aflată în faza de încercare și de care se interesa foarte mult o companie concurentă. Folosind bogata experiență a soțului, doamna Cummings a pătruns fără prea mare greutate în uzina care fabrica mașina-unealtă. A găsit chiar și secția care o interesa. Dar acolo s-a izbit de o piedică neașteptată. Mașina se defectase și deci nu funcționa. În preajma ei trebuia o namilă de om, posomorît, tehnicianul de serviciu, probabil.

Schițând un zîmbet, pe atît de irezistibil pe cît de profesional, această Mata Hari a spionajului industrial i-a propus un pariu pe cinci dolari prin care se prindea că în zece minute va descoperi și repara defectiunea.

— Dar ce, cunoști sistemul? — s-a mirat flegmatic matahala.

— Ba bine că nu!

Tehnicianul s-a dovedit a fi un demn reprezentant al sexului masculin. N-a mai stăruit, deși instrucțiunile opreau cu strictețe apropierea vreunui străin de mașină. Cum era de așteptat, doamna Cummings a pierdut pariul dar a fost răsplătită cu posibilitatea de a cunoaște de-a-juns de amănunțit principiile de funcționare și toate piesele noului agregat.

Există, însă, și cazuri cînd părerile dacă spionajul folosește femeile pentru scopurile sale ori, dimpotrivă,

femeile folosesc spionajul în folosul lor sînt împărțite. Un specialist în materie, un anume Harvey, J. Wolf din Los-Angeles, socotește că există anumite temeuri pentru această dilemă. Și iată de ce.

Nu de mult, la Wolf a venit directorul unei mari întreprinderi de construcții. „În ultimul timp — i-a spus directorul — au început să se petreacă lucruri ciudate. Concurentul firmei mele obține sistematic informații secrete”.

Wolf a încredințat misiunea de a dezlega misterul unuia din cei mai buni agenți ai săi. Detectivul i-a verificat pe toți funcționarii întreprinderii, le-a cercetat amănunțit veniturile, preocupările, modul de viață și chiar metresele. Dar n-a izbutit să dea de nici o urmă. Atunci s-a gândit să se ocupe chiar de clientul lor. În casa directorului au fost instalate patru posturi emițătoare miniaturale. Aparatele au dus la descoperirea unui lucru care i-a uluit chiar și pe detectivi, cărora meseria nu le dă voie să se mire de nimic.

Iată ce a ieșit la iveală. De fiecare dată cînd directorul pleca la vreo întîlnire de afaceri, soția îl întreba amănunțit despre planurile și posibilitățile firmei. Se înțelege că el îi spunea totul. Atunci detectivii au hotărît s-o urmărească pe soție.

Chiar a doua zi soțul a plecat în interes de afaceri într-un alt oraș. Soția l-a însoțit la aeroport, l-a sărutat

Desen de I. Degtiarev

la despărțire și i-a spus cam ceea ce spun de obicei femeile cu asemenea prilejuri.

După ce avionul a decolat, femeia s-a urcat în mașină și a pornit-o într-o anumită direcție. A oprit în fața unui hotel unde o aștepta... directorul firmei rivale.

Cînd Wolf a adus la cunoștință clientului său rezultatele cercetărilor, prezentîndu-i benzi de magnetofon și chiar filme care nu puteau lăsa nici o urmă de îndoială, se aștepta la o ieșire furtunoasă din parte-i. Dar omul de afaceri s-a dovedit mai puternic decît bărbatul înșelat. S-a mărginit să rostească:

— De acum înainte n-au să mai aibă sursa asta de informații.

După cum spunea un agent, „există diverse căi de obținere a informațiilor: chelneri care servesc în timpul unor recepții, factori poștali care pot cerceta telegramele, cameristi, telefoniști. Oamenii care sînt plătiți special ca să țină ochii și urechile treze”.

Loviturile date de spionii industriali sînt neașteptate și, de obicei, destul de dureroase. Nu e greu de bănuț, de pildă, ce consecințe a avut asupra firmei „Almco Supershine” un furt îndrăzneț săvîrșit în plină zi în clădirea administrației. Hoți neidentificați au sustras peste 200 kilograme de dosare. Această documentație extrem de prețioasă cuprindea liste cu numele clienților întreprinderii și rapoarte confidentiale ale unor reprezentanți comerciali.

De altfel, furtul este o metodă obișnuită în spionajul industrial. Astfel, dintr-un laborator din Cambridge au fost sustrate planuri privind producția unui televizor ieftin în culori. Iar dintr-un institut de cercetări științifice din Liverpool a dispărut toată documentația refe-

ritoare la un nou proces de producție ce urma să revoluționeze ramura respectivă.

Agențiile de spionaj au cadre de mare calificare. Biroul care se ocupă cu spionajul industrial în cadrul agenției engleze „Securitur” este alcătuit din 27 de foști ofițeri din serviciul secret. Acești 27 de inși cunosc laolaltă patruzeci de limbi străine. Pentru îndeplinirea unor misiuni mai delicate cunoașterea la perfecție a unor limbi străine e o condiție mai mult decît necesară, deoarece de multe ori agenții trebuie să facă călătorii lungi peste hotare.

Spionii profesioniști au la dispoziție aparatură ultra-modernă, perfecționată de interceptare a convorbirilor telefonice, magnetofone mici cît o cutie de chibrit. Microfoane speciale, dotate cu amplificatori cu tranzistori, dau posibilitatea de a asculta convorbiri în șoaptă pînă la o depărtare de 100 de metri. Mai mult, a fost construit și e folosit în momentul de față în spionajul industrial un așa numit microfon parabolic ce poate intercepta și convorbiri pînă la distanțe de 300 de metri.

Dar nici acesta nu e încă ultimul cuvînt în materie. Mai mulți industriași din America au finanțat lucrări experimentale pentru crearea unei arme cu adevărat fantastice pentru spionajul industrial. E vorba de un microfon cu ajutorul căruia ar putea fi ascultate toate discuțiile purtate într-o clădire aflată pe partea opusă a străzii, chiar dacă clădirea ar avea ferestrele închise.

Pînă una-alta, însă, continuă să fie folosite metode tradiționale și mult încercate ca: aparatură camuflată de înregistrare sau posturi emițătoare miniaturale montate în birourile victimelor care nu bănuiesc nimic.

De multe ori ingrata meserie de spion impune acestor participanți la bătăliile fără zgomot cele mai neașteptate misiuni. În toiu luptei de concurență dintre două concerne-mamut de pe coasta răsăriteană a Statelor Unite, conducerea unuia dintre ele a ținut o ședință strict secretă. Mai mulți detectivi au controlat în prealabil sala și încăperile alăturate. Iar pe culoare, la o distanță respectabilă de ușile bine ferecate, a fost postată o gardă. Și totuși, în ciuda tuturor acestor măsuri, fiecare cuvînt rostit îndărătul ușilor cu strășnicie păzite a fost aflat chiar în seara zilei respective de concurenți. Cum?

Pe acoperișul unei clădiri, aflate la o depărtare de aproximativ un cvartal de clădirea unde se ținea confătuirea, se postase din vreme un ins mic de statură și uscățiu, care nu și-a dezlipit o clipă de ochi un binoclu mare și puternic. În felul acesta el a văzut tot ce se petrecea în sală: oamenii, fețele lor, chiar și mișcarea buzelor... Omulețul de pe acoperiș fusese mulți ani instructor într-o școală de surdo-muți. După mișcarea buzelor el putea „citi” lesne orice cuvînt... Și a dictat pe moment într-un magnetofon miniatural agățat de gît ceea ce a „auzit” sau, mai exact, a văzut, prin binoclu.

Dar nu sînt neglijate nici metodele clasice ca aparatele miniaturale de fotografiat sau filmat, camuflate de obicei sub formă de nasturi. Cu ajutorul unor asemenea aparate casele de modă americane fură cele mai frumoase modele ale caselor pariziene. Operația este făcută din timp și în clipa cînd noile modele pariziene sînt lansate pe piață o găsească invadată cu copii de fabricație americană. Așa cum arată revista franceză „La science et la vie”, spionajul pe tărîmul modei pricinuieste anual creatorilor de modele francezi pierderi de sute de milioane de franci.

După cum se știe din fizică, acțiunea e egală cu reacțiunea. Activitatea de spionaj în cîmpul businessului a generat o organizație la fel de puternică și de atotcuprinzătoare pentru contrasponaj. Interesant e că de această treabă se ocupă aceleași agenții care îndeplinesc și misiunile de spionaj.

În Japonia a fost creat, în vederea păstrării secretelor de fabricație, un institut special de apărare a industriei. Recent a apărut și în Statele Unite o organizație similară: „Asociația pentru securitatea industriei”. Ținînd seama că la una din ultimele ei adunări au participat aproape 2500 de membri din 58 de orașe putem deduce că este o organizație destul de reprezentativă. Ce-i unește, însă, pe acești inși, reprezentanți ai unor firme care se concurează între ele? Oricît de paradoxal ar părea îl apropie o formă ciudată de solidaritate și anume teama unuia față de celălalt și dorința de a-și apăra unul față de altul secretele de fabricație.

Măsuri speciale de precauție iau întreprinderile care fabrică produse cosmetice, produse chimice și medicamente. Lucru firesc, de altfel, deoarece informațiile secrete care permit fabricarea produselor respective sînt extrem de „mobile”, puțin fi incluse în două-trei formule. Încercînd să micșoreze posibilitățile de scurgere a informațiilor, firma americană de cosmetică „Revlon Buggets” a suspendat telefoanele funcționarilor săi la lucru și acasă. Multe suspecțiuni stîrnesc noii funcționari ce urmează să fie angajați. De obicei cu acest prilej, în laboratoare și întreprinderi pătrund spioni. Dar așa cum se întîmplă adesea, prudența contrasponajului este întrecută de rafinamentul agenților și chiar verificarea cea mai minuțioasă a unor astfel de candidați e neîndeplinită. În asemenea cazuri, agenția de spionaj „Burns” desăvîrșește acțiunea de verificare prin folosirea „detectorului de minciuni”.

O altă măsură este aceea de a micșora la minimum numărul celor care au acces la secretele respective. În unele cazuri acest număr ajunge să fie redus pînă la o singură persoană chiar. Secretul de fabricație al lichiorurilor franțuzești Benedictine și Chartreuse continuă să fie și astăzi monopolul unui ordin de călugări. Fapt care face ca minăstirile lor să aibă într-un fel „un mic monopol al vinurilor”, dat fiind că ei sînt singurii producători ai acestor lichioruri. Înainte vreme secretul de fabricație era cunoscut de un singur călugăr care, înainte de moarte, îl dezvăluia unui succes al său. Acum, însă, numărul cunoscătorilor secretului a crescut la patru. Dar astfel de bastioane ale păstrării secretelor sînt extrem de rare. Ele sînt niște insule izolate în imensa mare de secrete furate și cumpărate.

E adevărat că unele secrete au o vîrstă respectabilă. De 172 de ani nimeni nu poate afla, de pildă, compoziția „Coloniei 4711”, fabricată pînă astăzi în Germania occidentală. Iar de aproape cinci decenii este necunoscută formula parfumului franțuzesc „Chanel nr. 5”, socotit cel mai bun din lume. Rețeta acestui parfum a fost creată în 1920 de chimistul francez Ernest Baux. Se știe numai că în compoziția lui intră mosc, ulei de trandafiri și o sută de alte elemente. Dar care sînt acestea și în ce proporții rămîne o taină.

A. Gorbovski
Candidat în științe istorice

Pentru generațiile care se nasc și cresc sub soarele socialismului românele despre anii irosiți ai tinereții își pierd interesul și, o dată cu el, tot farmecul. Iar probabil că atunci când tinerii de astăzi vor fi bătrâni, se va fi stins și ecoul nostalgicilor și mult gustatelor — odinioară — române despre tinerețea care s-a destrămat ca un fum, s-a risipit în zadarnice căutări.

Vor fi alte cîntece despre tinerețe, care vor vorbi despre plinătatea anilor tineri, despre vârsta marilor posibilități, despre glorioase începături de drum.

— Dar ce poate cuprinde biografia unui tânăr, la 23 de ani? — vă veți întreba poate.

Ei bine, dacă tânărul acesta este Piotr Molotov, student în anul V al Institutului de aviație din Kuibîșev, fișă sa biografică, la 23 de ani, va fi foarte bogată. Trebuie să spunem la început despre Piotr, că pe vremea când încă se numea Petka, aduna tot felul de cuie și de tinichele și era convins că din orice bucată de metal se poate construi un lucru grozav. Și tot despre Petka care, înainte de a fi devenit Piotr, a luat premiul I la Expoziția unională a tinerilor constructori pentru modelul unei nave dirijate prin radio. Și tot despre el, care i-a descoperit pe Arhimede, pe Ampère, pe Newton și Lomonosov cu bucuria și entuziasmul cu care acești oameni mari și-au făcut propriile descoperiri. Petka a făcut cunoștință cu ei și și-a luat îngăduința, așa, de capul lui, de a socoti cuceririle lor drept moștenirea sa. O moștenire care îl obliga la multe și pe care s-a legat s-o îmbogățească.

Pe urmă Petka a devenit Piotr Molotov și l-a descoperit, cu emoție, pe Einstein. În momentul acela a înțeles că Einstein i-a dat de lucru pentru încă o sută de ani. Firește, nu numai lui, dar în orice caz și lui. Și a adăugat teoria marelui savant la moștenirea sa proprie.

Nu putem, desigur, să nu trecem în fișă personală a lui Piotr Molotov și cele zece invenții brevetate, realizate în anii de studenție.

Căci Piotr Molotov își petrece multe ore în laboratorul de fizică al institutului. Lucrează. Uneori se încruntă, apoi începe să fredoneze ariile cele mai dramatice din opere. Observați: vrem să vă spunem, cu asta, că îi place opera. Asta ca să nu-și închipuie cineva că Piotr Molotov e un tânăr ciudat, absorbit cu totul de fizică. E drept, însă, că fizica rămâne, mereu, pasiunea sa cea mai mare. Când lucrează în atelierul institutului, Piotr Molotov se învâluie într-o atmosferă de mare solemnitate. Piotr lucrează la o nouă invenție iar de pe perete, din două portrete alăturate, Einstein și Edison îl privesc, se uită apoi (nevăzuți de nimeni) unul la celălalt și dau (poate) din cap aprobativ. Căci,

Vîrste și romane

cine știe, poate că-l recunosc pe Piotr de urmaș.

Pe masă e o carte deschisă. „Cibernetica” lui Wiener, articolele lui. Într-un articol întîlnim următoarea frază:

„Luind asupra sa această misiune, el consimte ca răsplata lui să o constituie valori care n-au nici o legătură cu salariul și cu bunăstarea lui, nici măcar cu

...Dacă ar fi de față și ar auzi, bolnavul care așteaptă acum, abandonîndu-se total fricii, să fie „pregătit” pentru operație, ar spune, poate, mai tirziu, cu un ușor reproș:

— Ca doctor e foarte bun dar nu-i destul de serios așa, ca om.

Pentru că, spălîndu-se îndelung pe mîini în camera de alături, doctorul spirovăieș-

— Am auzit astăzi un băiețuș întrebînd: cîii aleargă cu benzină?

Dacă îl observi atent pe doctor, înainte de operație, îți dai seama ce înseamnă această flecăreală. Îl vezi cum, încet, lăsînd în urmă cite o frază oarecare, de care nu-și va mai aminti niciodată, intră preocupat, concentrat, stăpînit și foarte calm într-o lume a sa, în care nu mai există nimeni și nimic altceva decît el — chirurgul — și Omul care trebuie salvat.

Iar la sfîrșitul acestei munci de maximă încordare, epuizat, se va întoarce din universul acela izolat, aducînd cu sine convingerea sigură: omul a fost salvat.

Și acum, cînd își scoate masca, în fața noastră apare un om foarte tînăr, Igor Denisov, student în anul VI al Institutului de medicină din Kuibîșev. Și pentru prima dată își privește profesorul, care l-a asistat. Și profesorul i se adresează pentru prima dată:

— A mers foarte bine, doctore. Te felicit.

Nu știm ce romane va cînta, la 70 de ani, Igor Denisov. În orice caz, nu despre o tinerețe irosită, nu despre pasiuni risipite.

Acum Igor Denisov îi știe pe toți pacienții pe care i-a operat. Pe străzile Kuibîșevului se oprește și dă mina cu foștii bolnavi: schimbă cite o vorbă și zîmbește cu încîntare văzînd cum aleargă, cu șuvițele bălaie fluturînd în vînt, fetița pe care, nu de mult, a salvat-o de la o boală grea.

Va veni, însă, o vreme în care nu-și va mai putea aminti de toți oamenii cărora le-a redat sănătatea. Asta e meseria. După ani și ani, doctorul reține „cazurile”. Va purta, însă, cu sine, întotdeauna, sentimentul de devotament față de pacienții săi, pentru care îl prețuiesc atît toți cei care-l cunosc. Și-și va aduce aminte de adevărul care i s-a dezvăluit cîndva și pe care îl mărturisește astfel.

— De ce am ales chirurgia? M-am născut într-o familie de doctori așa că am avut prilejul, încă înainte de a intra la institut, să văd cum se face o operație. Pînă atunci mi se părea că un bolnav care trebuie operat e un om condamnat. Și iată că i se face operația. Apoi îl vedeam în fiecare zi. Literalmente, el învia sub ochii mei. După șapte zile era un om normal, sănătos. Atunci am văzut pentru prima dată efectul operației și m-a impresionat pentru toată viața... Vedeți ce simplu e...

E „atît de simplu” încît îl înrudim imediat pe Igor Denisov cu Piotr Molotov. Iar doctorul se gîndește parcă la orele de studii și de muncă în atelier ale celui alt tânăr de 23 de ani și părăsindu-ne grăbit, spune:

— Meseria noastră, ca și fizica modernă, se dezvoltă într-un asemenea ritm încît dacă rămîi în urmă e tare greu s-o mai ajungi. Sau ieși din joc de la început ori, dacă nu, mulțumește-te să știi că din tine nu va ieși nimic serios.

...Hotărît lucru. Generațiile de tineri nu vor cînta, peste zece de ani, romane despre ani risipiți!

Raluca Simionescu

Marele pictor american Rockwell Kent a spus despre tînărul pictor armean Vagan Kociar: „Este o minune”. Datele biografice ale lui Kociar: vîrsta 15 ani, elev la școala de arte plastice din Erevan, premiat la un concurs internațional ținut la Beirut, participant la expoziția Tekle de la Moscova, două expoziții personale în capitala Armeniei.

calitățile lui. Răsplata lui va consta în dreptul de a lua parte la marile inițiative ale omenirii”.

Aici ne întorcem privirea, ne uităm la Piotr Molotov și dăm și noi, aprobator, din cap.

te într-una despre tot felul de lucruri care n-au nici o legătură cu operația:

— Vai, soră, ce drăguț ești astăzi!

Dacă n-aș avea treabă ți-aș face curte.

Apoi adaugă ceva în genul ăsta:

Secrete la îndemîna oricui?

Istoria a consemnat cîteva cazuri cu adevărat fenomenale de păstrare îndelungată și în toată plenitudinea a vioiciunii organismului, a unei nealterate capacități de muncă. În toate aceste cazuri e vorba de femei. Celebra actriță a Romei antice Lucia a slujit teatrul neîntrerupt aproape 100 de ani și a mai jucat și la 112 ani. Tot Roma ne oferă exemplul actriței și dansatoarei Galeria Copiala care și-a sărbătorit jubileul de 90 de ani de la debut pe scenă, jucînd, și încă cu atîta temperament încît mult încercatul Pompei, în onoarea căruia se dădea serbarea, a fost entuziasmat.

Să dăm, însă, și exemple din vremea noastră. La începutul acestui an, la Ankara a murit cea mai bătrînă femeie din lume, turcoaică Hager Issek Ninö de 169 de ani. Ultimele ei cuvinte nu mai au nevoie de nici un comentariu: „N-am trăit destul în lumea asta”.

În Uniunea Sovietică Daghestanul este o adevărată peninieră de cazuri de longevitate. Acolo trăiește încă, de mai bine de un secol și jumătate, colhoznică Așura Telmekova. Contemporană cu marea operă de construire a comunismului în U.R.S.S., Telmekova a fost totodată contemporană și cu evenimente importante pentru poporul ei, petrecute în secolul trecut. De exemplu, l-a cunoscut bine pe Șamil, conducătorul mișcării de eliberare a muntelui din Daghestan, de la începutul secolului trecut. Așura Telmekova, care în deceniul al treilea și al patrulea al secolului 19 petrecea entuziasmată detașamentele de murizi ale lui Șamil este prezentă și azi, în a doua jumătate a secolului 20, cu același entuziasm, la evenimentele colhozului ei.

Organizația Națiunilor Unite a publicat recent anuarul demografic pe 1963. Cifrele statisticilor sînt

categorice: longevitatea feminină o depășește pe cea masculină. Datele cele mai optimiste se referă la femeile suedeze: media lor de vîrstă este puțin mai mare de 75 de ani. Femeile din Olanda, Elveția și Norvegia trăiesc în medie puțin sub 75 de ani, cele din Franța puțin peste 74, din Statele Unite, Danemarca, Cehoslovacia și Noua Zeelandă între 73 și 74, din U.R.S.S. peste 72 de ani.

Cunoscutul specialist geriatru gruzin G. Pițhelauri a consacrat în revista „Nedelea” un mic studiu problemei longevității feminine. El explică media de viață mai mare a femeilor prin marea lor rezistență biogenetică strîns legată de misiunea de perpetuare a speciei pe care o au. În al doilea rînd, subliniază G. Pițhelauri, un rol destul de important în mortalitatea mai ridicată a bărbaților îl au intoxicațiile cu alcool, nicotină, toxinele din mediul industrial etc.

Exemplele pe care le dă profesorul Pițhelauri sînt concludente. Din cele 21708 persoane cu 100 și peste 100 de ani care trăiesc în U.R.S.S., 16276 sînt femei. Iar din cei 2080 centenari ai Gruziei 1300 sînt femei, în special din mediul rural. Populația Gruziei se bucură în general de o viață lungă, datorită unui complex de condiții climatice favorabile. În anumite regiuni 80 de ani este o vîrstă de bătrînețe obișnuită — tot pentru femeii în primul rînd. De pildă, din 62000 de oameni care au peste 80 de ani, două treimi sînt femei. Se pare că regiunile cele mai favorabile unei vieți active îndelungate sînt cele cuprinse între altitudinii mijlocii — 500—1500 m deasupra nivelului mării.

Din studiile și cercetările întreprinse de G. Pițhelauri a rezultat că viața de familie liniștită în

cercul copiilor, al soțului, le ajută pe femei să-și păstreze forțele morale și fizice. Sondajul făcut în rîndul populației gruzine a relevat faptul că marea majoritate a femeilor cu o longevitate ieșită din comun sînt măriate — în unele cazuri viața matrimonială depășind 90 de ani — și au copii. Din 400 de femei interogate numai 12 nu aveau copii, 214 aveau peste trei, 124 peste șase și 28 peste zece copii. Iată deci cum viața spulberă teama unor femei că sarcina accelerează procesul de îmbătrînire și uzare a organismului.

Profesorul Pițhelauri denunță și o altă greșeală care se comite dintr-o prudență rău înțeleasă: inactivitatea. Părerea că inactivitatea, „odihna” contribuie la o longevitate mare este eronată. Realitatea arată că lucrurile stau tocmai dimpotrivă. Mai toate femeile cu o vîrstă foarte înaintată din Gruzia muncesc acasă, în colhoz, în ferme. Exemplul abhazei Lasuria Hfof care la cei 128 de ani ai ei a cules anul trecut peste o tonă de frunze de ceai și cîntă în corul bătrînilor din Ocimacir sau al nonagenarei Epro Mikava, una din cele mai bune culegătoare de ceai din satul Medani, sînt mai mult decît convingătoare.

Deci, viața activă, cu un regim rațional de muncă și odihnă este elementul de bază în secretul longevității. Alături de el, alți factori importanți, ca întărirea sistemului nervos și păstrarea tonusului său înalt, alimentația corectă, practicarea exercițiilor fizice, respectarea regulilor de igienă dau sorți cerți de izbîndă în lupta pentru o viață și o capacitate de muncă îndelungată.

I. Cristea

Dependența vieții spirituale a omului de activitatea creierului ni se pare un adevăr bine cunoscut. Cu toate acestea, legătura dintre psihic și creier, dintre suflet și trup a constituit în istoria gândirii umane — și constituie și astăzi — un teren de neîntrerupte dispute. Concepțiile referitoare la această problemă se rezumă de fapt la două poziții fundamentale: materialistă și idealistă, în funcție de răspunsul pe care cercetătorii l-au dat problemei raportului dintre materie și conștiință. Filozofia marxist-leninistă, care afirmă că materia este factorul prim, determinant iar conștiința factorul secund, derivat, precum și concepția pavlovistă asupra activității nervoase superioare, ca o strălucită confirmare a dialecticii materialiste, ne asigură înțelegerea științifică a raportului dintre activitatea creierului și viața sufletească. Psihicul ne apare astfel ca o proprietate a materiei în mișcare.

...Produsul lor — psihicul

Reflectarea, în înțelesul general, este o proprietate a întregii naturi. În lumea anorganică unele corpuri suferă influența altora în mod pasiv, fără nici o adaptare. Pe primele trepte ale naturii organice apare excitabilitatea, o reacție adaptivă la influențele mediului extern, la animalele inferioare apare sensibilitatea, capacitatea de a oglindi subiectiv influența externă înainte de declanșarea răspunsului iar la animalele superioare întâlnim o reflectare mai complexă, mai selectivă, al cărei rezultat este adaptarea mai eficientă la mediu. La om, reflectarea psihică atinge forma ei superioară, aceea de reflectare conștientă, determinată de relații superioare, de muncă și comunicare prin limbaj.

Dezvoltarea reflectării psihice nu poate fi înțeleasă în afara evoluției neîntrerupte a mecanismelor nervoase. Necesitățile adaptării organismului la condiții din ce în ce mai complexe sub influențele mediului, au determinat concomitent perfecționarea organelor de simț și organizarea unui aparat nervos complex, central de analiză-sinteză a excitației și comandă selectivă a reacției. Această evoluție culminează la om cu organizarea superioară a creierului, cu apariția unui sistem nou, specific de semnalizare asigurat de cuvânt, prin care sînt reflectate raporturi profunde, esențiale ale realității.

Substratul material

Pînă la ideea sediului centrencefalic al activității psihice (demonstrată de Carpenter cu circa 100 de ani în

urmă), „motorul“ vieții sufletești era localizat fie în diferite organe principale ale corpului (inimă, ficat, glanda epifiză etc.), fie în tot corpul. Descoperirea neuronului, a organizării rețelei nervoase are, de asemenea, o dată nu prea îndepărtată. Bazele ei au fost puse de Hess și Forcl iar denumirea de neuron aparține lui Waldeyer. Legătura dintre structura celulelor corticale și procesele psihice a fost promovată de Ramon Y Cajal, pentru ca apoi Pavlov să situeze în domeniul experimental explicarea proceselor psihice prin cercetări de fiziologie a activității nervoase superioare.

Cercetările actuale în domeniul neurofiziologiei au adus rezultate extreme de prețioase în legătură cu funcția diferitelor structuri ale sistemului nervos central (formația reticulată, nucleii talamici etc.), cu relația dintre diferite etaje și structuri nervoase (în principal dintre scoarța cerebrală și formațiunile așazis subcorticale) oferind în acest mod noi premise pentru explicarea relației intime dintre activitatea nervoasă superioară și activitatea psihică. Cu toate acestea, unii cercetători occidentali, care sub raport concret-experimental se situează pe poziții avansate, cînd trec în domeniul generalizării teoretice susțin concepții perimate, idealiste în ceea ce privește posibilitatea investigării sferei subiective, a proceselor de cunoaștere prin cercetarea activității creierului.

Problema către care converg cercetările moderne este explicarea modului în care influxul nervos, excitația, se transformă în fapt subiectiv, de conștiință. Sarcina cercetătorilor este extrem de complexă și dificilă. Încă însu-

ficient demonstrată prin rigurozitatea experimentului, problema suscită o efervescentă luptă de opinii: unii susțin ideea că viața psihică se rezumă la activitatea nervoasă, anulînd în acest fel lumea subiectivă a omului, alții afirmă că prin cercetarea neurofiziologică nu se poate ajunge la fenomenele de conștiință, rupînd astfel viața subiectivă de baza ei reală; pentru cercetătorii aflați pe poziția înaintată a dialecticii materialiste considerarea psihicului ca un produs al activității creierului este deosebit de fertilă.

Acordul acestora din urmă în problema transformării excitației în act de reflectare subiectivă se referă la relația dintre conexiunea temporară și asociație. Ca principiu fiziologic al reflexului condiționat, conexiunea temporară poate, în anumite condiții, să devină act psihic (asociație). Aceste condiții sînt: încărcarea, motivația afectivă și reflectarea subiectivă. Momentul și intimitatea acestei transformări sînt abordate astăzi complex și minuțios, cu ajutorul unor tehnici de lucru avansate, datorită cărora cunoștințele actuale vor fi lărgite și aprofundate.

Constelația psihică

Obiectele și fenomenele realității acționează asupra organelor de simț iar excitațiile rezultate în consecință, o dată ajunse la creier, devin senzații, reprezentări, idei, sentimente, și de cele mai multe ori provoacă o activitate de răspuns. Ca reflectare a realității obiective, activitatea psihică este deci o condiție necesară pentru acțiunea transformatoare a omului asupra realității. Ea este așadar un proces de factură subiectivă, al cărui conținut este obiectiv. Înțelegem deci că psihicul este activitate și manifestare activă din care rezultă transformarea realității dar și propria sa transformare.

Principalele modalități în care se realizează viața psihică sînt procesele psihice ca, de pildă, senzația, gândirea, apoi stările psihice cum sînt cele afective și, în sfîrșit, însușirile psihice: capacitățile, caracterul. În manifestarea sa activă psihicul îndeplinește funcții variate: cognitivă, stimulativă și reglatorie.

Sursa inițială a cunoștințelor noastre despre lume este senzația. Imposibilitatea de a găsi altă modalitate de a intra în raporturi cu realitatea a fost formulată cu fermitate încă în adagiul materialistilor empirici: „Nihil est in intellectu, quod non prius fuerit in sensu“ (nimic nu există în intelect înainte de a fi fost în simțuri), dar fundamentarea științifică a ideii că senzația este o imagine subiectivă a lumii obiective, rezultă din perfecționării organelor receptoare și a celor centrale sub influența relațiilor sociale (în primul rînd a celor de muncă), aparține cercetătorilor situați pe pozițiile înaintate ale dialecticii materialiste. Concepția științifică asupra momentului inițial al reflectării psihice s-a încheiat și în luptă cu concepțiile retrograde care susțineau că lumea n-ar fi decît un quantum de senzații (Berkeley, Hume, Mach) sau că senzațiile ar fi doar niste simboluri ale influențelor externe care prilejuiesc eliberarea de către organele de simț a unei energii proprii, specifice (legea energiei specifice a organelor de simț a lui J. Müller, 1838).

Informațiile asupra lumii înconjurătoare, întipărite și păstrate în creier, favorizează pe un alt plan al vieții psihice rezolvarea problemelor complexe pe care ni le pune relația cu mediul, obținerea de răspunsuri la care nu putem ajunge nemijlocit. Cunoașterea generalului, a esenței, a legilor mișcării este rezultatul gândirii prin mijlocirea cuvîntului. Adîncirea cunoașterii umane, invenția, imaginația creatoare presupun ca indispensabile procesele senzoriale și își au baza fiziologică în activitatea complexă analitico-sintetică a creierului, realizată de activitatea comună a celor două sisteme de semnalizare. Pe acest temelie dezvoltarea experimentală se sprijină respingerea ideilor eronate ale unor psihologi care vorbesc despre o psihologie fără gândire sau care absolutizează rolul elementelor automatizate și neconștientizate.

Apocope orice act de percepție, de evocare a unor fapte, de îndeplinire a unei activități etc. este permanent însoțit de prezența aceluia important moment al vieții psihice care este afectivitatea. Dintr-un anumit punct de vedere noțiunea de viață sufletească este considerată frecvent ca fiind echivalentă cu cea de viață afectivă. Evident, între ele există o deosebire de arie dar echivalența de care vorbim pornește desigur de la faptul de observație eurentă că toate împrejurările care influențează pe om sînt trăite de acesta emoțional ca o concordanță sau neconcordanță a trebuințelor și cerin-

Creierul
liarde
sigură un nu
tăți de legăt

Viteza
care a
este de aprox

La un
etc. —
gane de simț
mai mare dec
insă, distinge
și esențiale!

„Păian
scamă
bina, prin ce
face de rușin
oamenilor. C
locului pe ce
perfectă albin
celula în cap
ceară“. (Karl

Organo
tării o
de stimuli e
undele lumin
400 și 800 n
400 milimicro
cea mai mar
joacă un rol
lungimi de p
roșii, sînt en
ochiul; dacă
tate și pentru
mai interioru
iar aceasta nu
(după S. I.

Afectivitatea este prezentă și în clipele de maximă concentrare.

...Funcțiile lor

Ardele celule ...

Localizarea în sistemul nervos central a unor funcții prin care organismul stabilește relații cu lumea înconjurătoare a trezit interesul filozofilor și cercetătorilor științelor naturii încă din antichitate. Dar, întrucât atunci nu existau aparate metodologice și tehnice de cercetare în acest domeniu, orice afirmație putea constitui în cel mai bun caz doar o intuiție care urma să fie verificată și întregită de date experimentale. Acestea se dobândesc, însă, în urma unor investigații minuțioase, utilizând toate posibilitățile timpului nostru, de la microscopul electronic la introducerea stereotaxică a electrozilor în creier și la înregistrarea activității electrice a unei singure celule nervoase cu ajutorul microelectrozilor.

v 14—15 mi-
t imens care a-
rșit de posibili-

s în fibrele în
nai rapid la om

ținele, vulturul,
nivelul unor or-
l — este mult
din urmă poate,
ificații multiple

operații care
sătorului iar al-
lor ei de ceară
eți din rindurile
insă, din capul
ect de cea mai
ă el a construit
a o construi din

rezultatul adap-
numite categorii
pildă, percepe
e cuprinse între
eu lungimi sub
violet, fiind în
le atmosferă nu
tant iar cele cu
oni, razele infra-
corpul, inclusiv
aceeași sensibili-
tul ar vedea nu-
nimic mai mult
nimic de orbire"

Trăirile, atitudinile
itate se realizează di-
e relației în care se
determinate obiectiv,
bică o modalitate de
l al lumii subiective,
sentimentele sînt le-
mului, de aptitudini,
Sublimarea determi-
și a specificului lor
antă pentru a înțelege
um este aceea a lui
est caz raportul cauză-
sînt trist pentru că

ativă la o sumă de e-
pția pavlovistă afirmă
clor are drept meca-
stre scoarța cerebrală
In principiu, activita-
nomene deosebite dar
eleiași realități — as-
ogic.

considerarea psihicu-
materiale, fără a-l ren-
efect, o însușire a
tică necesită interpre-
re subiectivă al cărei
festat în activitatea vie-
unitar care, posedînd
clus al istoriei umane.

Gh. Neacșu
nstitutul de psihologie
al Academiei R.P.R.

Funcțiile creierului, îndeosebi funcțiile evolute prin care omul reflectă în mod conștient realitatea înconjurătoare cer, pentru a se realiza, cooperarea unor largi și foarte variate teritorii ale sistemului nervos, într-o legătură și interdependență continuă. A accepta astăzi posibilitatea localizării vieții sufletești sau a conștiinței într-o singură regiune bine circumscrisă a creierului înseamnă a relua concepțiile naive ale secolelor trecute și a nesocoti faptul că oglindirea aspectelor atât de variate ale lumii în continuă mișcare presupune participarea mai multor organe senzoriale de recepție a mesajelor și a mai multor sisteme cerebrale de corectare și de integrare a lor. Dar această operație de sinteză nu exclude ci, dimpotrivă, presupune o prealabilă analiză pînă în cele mai fine detalii.

Istoria ideilor care au încercat să explice modul de

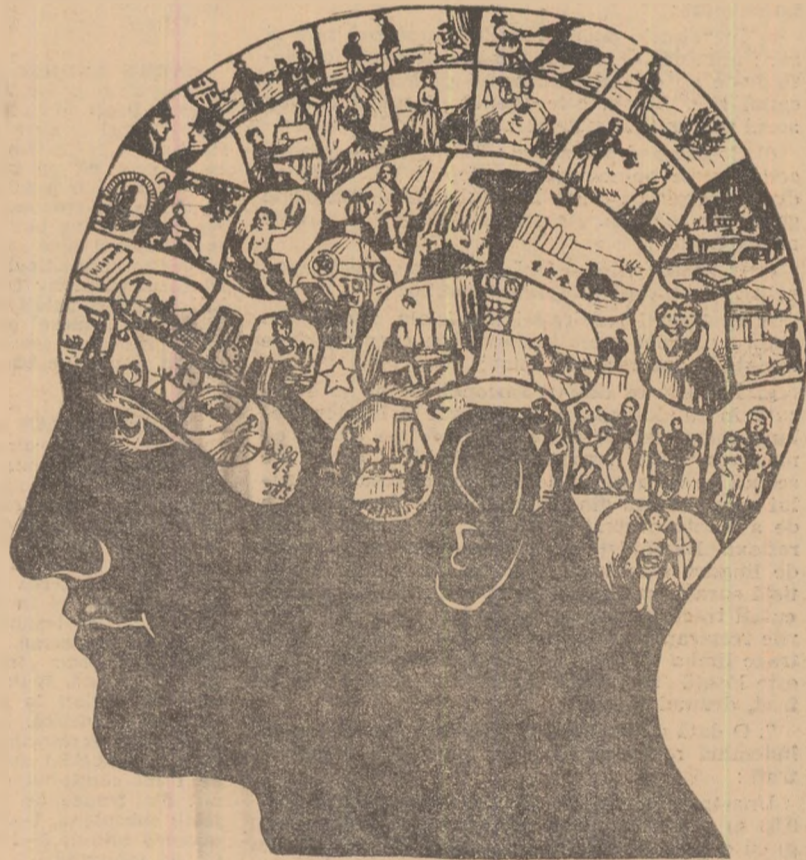
tare care ține seama de disocierile realizate de cercetarea experimentală și le integrează unitar.

Iată, de pildă, cum au evoluat cercetările în domeniul localizării motorii din scoarța cerebrală. Se consideră că în acest domeniu de cercetare era modernă a început în 1870, o dată cu demonstrarea de către Fritsch și Hitzig a producerii unor mișcări localizate în diverse segmente ale membrilor, prin stimularea cu curent electric a unor puncte corespunzătoare dintr-o anumită zonă corticală. Histologul rus Beț a descris cîțiva ani mai tîrziu (1874) prezența unor celule speciale în această zonă motorie a cortexului cerebral, celule cu un diametru gigant, al căror axon coboară din scoarță pînă în măduva spinării pentru a se articula aici cu alte celule și a transmite astfel spre mușchi comanda motorie. Spre sfîrșitul secolului trecut (1898) marele anatomist,

tive, cortexul motor se întrepătrunde cu cel senzitiv într-o regiune senzitivo-motorie.

Localizarea este, așadar, și precisă și difuză. Această afirmație nu se referă numai la funcția motorie a scoarței cerebrale, ci și la mecanismele ei de recepție a mesajelor senzoriale: în afara unor puncte precis localizate, specifice mesajului analizat, există și o proiecție difuză, în puncte depărtate de zona focală. Localizările de acest fel au numeroase semnificații. Mă voi referi la una singură, anume capacitatea de compensare a scoarței cerebrale în urma unei leziuni. Spre deosebire de creierul electronic care poate fi scos din funcțiune prin deteriorarea unei singure conexiuni, creierul viu își păstrează funcția chiar după amputarea unei părți, prin intrarea în activitate a părților rămase intacte. Extirpînd o regiune cu localizări precise ale unei anumite activități, ariile corticale în care funcția respectivă este localizată difuz compensează pierderea suferită și totul poate reintra aproape în normal. Kennard și McCulloch au constatat în acest sens că dacă se extirpă la maimuțe tinere regiunea motorie a cortexului, după un timp oarecare, interval cerut de instalarea procesului de compensare, regiunea senzitivă preia într-o oarecare măsură și funcțiile regiunii motorii distruse.

Localizarea mai este prin urmare și dinamică: pe de o parte, determinismul structural precis al unei funcții, cu o repartitie riguroasă în anumite zone din creier iar, pe de altă parte, posibilitatea unei remanieri, în sensul reorganizării funcționale dar și structurale a diverselor sisteme în urma unei tulburări. De aceea vom înlocui noțiunea veche de centru al unei funcții cu noțiunea de sistem alcătuit din mai mulți centri interconectați. Complexitatea acestor sisteme este determinată, între altele, de faptul că ele comportă circuite în care sînt înglobate atît regiunile superficiale ale scoarței cerebrale, cît și structuri situate în profunzimea creierului. Aceasta face ca în anumite cazuri să fie necesară abordarea unor regiuni profunde pentru a detecta o tulburare apărută într-un asemenea sistem sau pentru a putea interveni în mod terapeutic. Neurochirurgia modernă are la îndemînă asemenea mijloace. Dacă pînă acum operatorul avea precizie numai în explorarea regiunilor

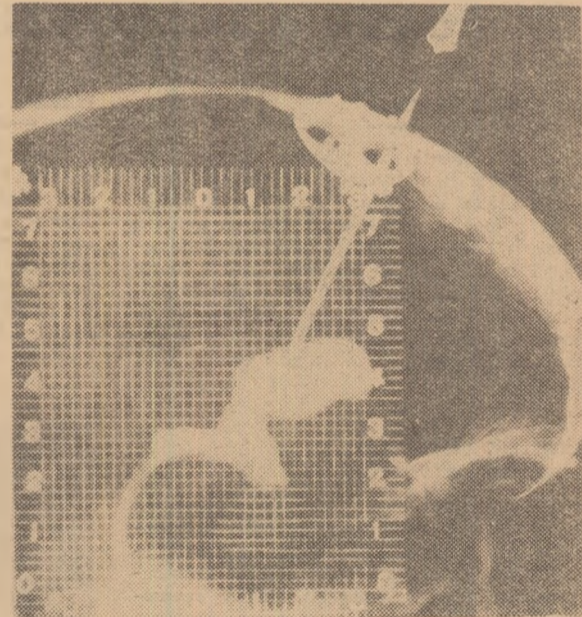
Naiva localizare a
„sediului sufletului“
propusă de frenolo-
gi în jurul anu-
lui 1800

funcționare a creierului a cunoscut, și mai cunoaște încă, o luptă aprigă între partizanii localizării foarte precise, a segmentării creierului în zone corespunzînd unor funcții bine delimitate și acei care concepau materia cerebrală ca un tot difuz, fără puțința de a fi diferențiat regional și în cadrul căreia nu există structuri specializate pentru diverse funcții. Ambele puncte de vedere reprezintă poziții extreme care se întretin reciproc, exagerările într-o anumită direcție generînd poziții caricaturale de sens opus. Astfel, sistemul localizaționist al lui Gall (1810), care diferenția în mod aberant creierul în 27 de organe distincte, a generat o reacție contrară din partea lui Flourens (1842) care pleda pentru lipsa oricărei specializări spațiale în sistemul nervos. Acesta din urmă se baza pe faptul că funcțiile psihice persistă în urma unor leziuni limitate ale scoarței cerebrale grație celorlalte regiuni corticale rămase intacte. La un simpozion asupra Mecanismelor cerebrale și conștiinței, ținut în 1953 la Quebec în Canada, unii participanți au reluat vechea dispută și, deși înarmați cu toate datele acumulate în decurs de un secol, nu au putut depăși vechea dilemă metafizică: localizare extremă sau lipsă totală de localizare?

E greu de spus care din cele două poziții extreme este mai cronată, după cum nu-i ușor de detectat pe plan istoric care din exagerări a precedat-o și a generat-o pe cealaltă. Ceea ce poate fi surprins în evoluția ideilor este modul cum studiul analitic, disecția cea mai minuțioasă a structurii și a funcției, s-a împletit cu sinteza datelor izolate, dînd naștere unei concepții uni-

fiziolog și clinician rus Vladimir Mihailovici Behterev a arătat, pe de o parte, că nu numai regiunea corticală cu celule gigantice descoperite de Beț poate emite comenzi motorii, ci și unele arii învecinate iar, pe de altă parte, că așa zisul „cortex motor“ nu este în exclusivitate destinat unor ordine transmise spre periferia musculară, ci este, în același timp, și un loc de terminare a unor informații senzitive venite de la organele mișcării.

Ideile sprijinite pe fapte ale lui Behterev au fost confirmate în vremea noastră prin cercetarea sistematică a creierului uman în cursul intervențiilor neurochirurgicale. Foerster, în a patra decadă a acestui secol, iar mai recent neurochirurgul canadian W. Penfield au studiat consecințele stimulării cu curent electric a diferitelor zone corticale, înregistrînd efectele senzoriale și motorii produse. În urma acestor cercetări a rezultat o hartă a scoarței cerebrale cu localizarea precisă a diverselor puncte care, puse în activitate, produc anumite efecte specifice. Dar, paralel cu adîncirea analizei localizatorii, a rezultat și un alt fapt, de mare importanță pentru conceptul de localizare, fapt care se adaugă ideii lui Behterev: efecte motorii pot fi obținute nu numai prin stimularea cortexului motor propriu-zis, ci, într-o oarecare măsură, și prin punerea în activitate a cortexului senzitiv. O oarecare extindere a fost constatată și în ce privește efectele senzitive. Acestea au putut fi produse și prin stimularea ariilor motorii. Cu alte cuvinte, deși există puncte bine precizate pentru efecte motorii și altele pentru efecte senzi-

Metodele de investigare a creierului se perfecționează necontenit. Actualmente structurile profunde ale creierului pot fi captate cu precizie cu ajutorul electrozilor introduși prin metoda stereotaxică. In fotografie: Radiografie a craniului pentru determinarea coordonatelor de pătrundere a unui electrod în creier.

corticale superficiale, vizualizate direct, introducerea curentă a tehnicii stereotaxice permite astăzi pătrunderea în profunzime. Aceasta se realizează cu ajutorul unor coordonate care fac ca electrozul să ajungă în structura vizată cu aproximații de un milimetru. Iată așadar cum se poate acționa asupra unei verigi a sistemului, corectînd într-un anumit punct funcția tulburată a ansamblului.

Dr. M. Steriade

Rolul calciului în organism

Împreună cu fosforul, calciul este „materia primă” necesară „construirii” scheletului osos al omului. Calciul mai este necesar de asemenea pentru reglarea funcțiilor sistemului nervos vegetativ (fiind un calmant) precum și pentru reglarea activității mușchilor cardiaci. În sfârșit, calciul are un rol important în coagularea sîngelui.

Corpul uman conține calciu sub formă de oxid de calciu, în cantitate de circa 1 kg. Din această cantitate 99 la sută se află „depozitat” în sistemul osos, de unde poate fi „mobilizat” în anumite stări fiziologice și patologice, iar 1 la sută se află în țesuturile „moi” (creier, sînge etc.). În sînge, calciul se află în mod normal în proporție de 9—11 mg la 1 litru. Dacă această cantitate scade într-o măsură prea mare se produc diferite tulburări: nervoase (convulsii, tetanie, spasmofilie), osoase (osteomalacie, osteoporoze) etc.

Este greu de precizat nevoile zilnice de calciu, deoarece există mari variații individuale în funcție de vîrstă, condiții fiziologice (sarcină, alăptare) sau patologice, de felul alimentației și de absorbție. Necesitățile zilnice de calciu sînt apreciate la 0,50—0,60 g. La copil necesitățile sînt ceva mai mari, ajungînd pînă la 1 g. De asemenea, în stări fiziologice ca graviditatea, alăptarea este necesară o cantitate de calciu mai mare: circa 1,50 g (în ultimele 3 luni ale sarcinii fătul are nevoie de o cantitate de 0,30 g zilnic).

Organismul își procură calciul necesar din alimentație. Alimentațiile principale care conțin calciu sînt: laptele și derivatele lui (1 litru de lapte de vacă conține 1,93 g de calciu), legumele și fructele uscate, cartofii, ouăle, piinea. De asemenea apa conține 0,10—1 g de calciu la litru, cantitate variabilă după solul din care provine.

Nu tot calciul furnizat de alimente e absorbit, însă, de organism. Se apreciază că în medie în circuitul sanguin intră numai o treime din cantitatea totală de calciu ingerat. Excesul de făinoase, de spanac etc. precipită calciul în intestin și împiedică absorbția lui.

Pentru menținerea unui echilibru normal al calciului în organism el trebuie să fie într-un raport util cu fosforul. De asemenea, este nevoie de o cantitate suficientă de vitamină D. Rahitismul se poate produce dacă hrana copiilor conține calciu suficient dar raportul dintre calciu și fosfor nu este respectat sau dacă există o lipsă de vitamină D.

Dr. E. Rozov

DE TOATE ● DE TOATE ● DE TOATE

FRUCTELE ȘI APA

Este mult răspîndită părerea că dacă se consumă simultan fructe și apă se pot produce afecțiuni digestive. Practica arată, însă, că, de obicei, asociația de fructe cu apă ori cu bere nu are nici un fel de consecință nocivă. Fructele nu se îmbibă decît foarte puțin cu apă dar ele pot suferi o dezintegrare bacteriană accentuată. În felul acesta se măresc eventualele procese fermentative intestinale care, în cele mai multe cazuri, sînt, însă, utile.

VINUL... DE VIPERĂ

Nu e vorba de vreo eroare de tipar, care a făcut să apară vin în loc de venin. În Japonia se întrebunțează cu succes un nou preparat: vinul de viperă, cu o acțiune terapeutică remarcabilă în hemoragii, nevrite, reumatism. Vinul acesta se prepară prin macerarea reptilelor într-un distilat alcoolic, la care se adaugă miere și esențe aromatice. După ce acest amestec se sedimentează, se amestecă din nou cu vin și se întrebunțează după cîteva luni de fermentare.

CHELIA ESTE EREDITARĂ ?

După ultimele cercetări ale geneticienilor se pare că răspunsul este afirmativ. Pentru ca o femeie să-și piardă părul printr-un proces ereditar, e necesar ca ambii ei părinți să fi avut chelie. Pentru un bărbat, este suficient ca numai tatăl să-i fi lăsat moștenire această particularitate nedorită.

Ce trebuie să facem în caz de

Leșin și sincopă

Leșinul — și forma sa mai gravă, sincopa — este starea de pierdere a cunoștinței datorită lipsei de sînge în creier și bulb (anemie cerebrală).

Leșinul poate să se producă brusc sau să aibă unele semne premergătoare: amețeli, vîjiiuri, tulburări de vedere, sudori reci cu broboane mari, greață, senzație de sîrșeală, membrele reci, fața palidă, după care urmează pierderea cunoștinței; respirația și pulsul, însă, sînt aproape normale.

Starea sincopală este însoțită de fenomene mai alarmante; fața de o paloare cadaverică, privirea sticloasă, stare de totală inconștiență, respirația și pulsul aproape imperceptibile, pulsațiile inimii slabe și depărtate.

În caz de leșin, eficacitatea intervenției depinde de rapiditatea cu care se acordă ajutorul, care trebuie să fie metodic și neîntrerupt pînă la scoaterea din leșin. Pentru aceasta recomandăm:

1. Scoateți leșinatul imediat la aer sau duceți-l într-o încăpere aerisită.
2. Culcați-l cu capul mai jos decît trunchiul, deschideți-l la gît și la piept. (Este o greșeală a-l ridica în picioare, cum se procedează uneori).
3. Cu un șervet sau cu o batistă muiată în apă loviți de cîteva ori fața celui leșinat. Aceste simple manevre sînt de cele mai multe ori suficiente pentru ca bolnavul, după cîteva inspirații adînci, să-și revină în simțiri. Nu-i veți da, însă, voie să se ridice în picioare decît abia după 5—10 minute.
4. În cazul cînd aceste mijloace simple nu-l fac să-și revină, fricționați-i puternic pieptul cu o batistă muiată în oțet sau alcool; dați-i la nas

esențe puternic mirositoare (amoniac, eter, oțet etc.).

5. După ce leșinatul își revine în simțiri, dați-i să bea puțină apă alcoolizată (cu rom, țuică etc.).

6. În cazul sincopei, la mijloacele descrise mai sus se adaugă respirația artificială, după metoda Sylvester. Iată cum trebuie procedat:

a) Întindeți bolnavul cu fața în sus (de preferință pe o masă). Este bine ca în dreptul picioarelor sale, masa să fie ridicată în așa fel încît capul să fie mai jos decît trupul;

b) Așezați-vă la capul bolnavului cu fața spre el. Apucați-i antebrațele, chiar dedesubtul cotului, coatele rămînd îndoite, lipite de trupul bolnavului;

c) În primele două secunde, numărînd tare și rar: unu, doi — aduceți brațele în afară, depărțîndu-le de corpul bolnavului pînă se lipește de capul său. Acesta este timpul inspirator, cînd aerul pătrunde în plămîni;

d) Continuînd a număra: trei, patru — readuceți brațele bolnavului pe pieptul lui, apăsîndu-le energic pe piept. În felul acesta, aerul este gonit din plămîni. Acesta este timpul expirator al respirației;

e) În același ritm și fără nici o pauză veți executa 15 respirații complete pe minut;

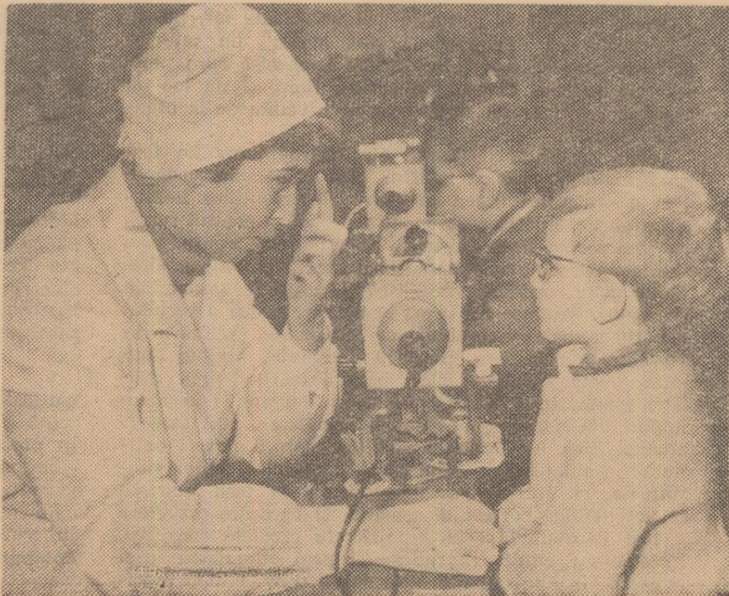
f) În timpul respirației artificiale, rugați pe cineva să fricționeze bolnavul pe corp cu cirpe muiate în apă rece sau spirt;

g) Intrucît în timpul sincopei, limba este căzută în fundul gîtului, procedeul Sylvester trebuie completat de către un al doilea ajutor cu manevra zisă „tracțiunea limbii”, care are scopul pe de o parte de a ușura circulația aerului spre și afară din plămîni iar pe de altă parte de a excita centrul respirator, pe cale nervoasă reflexă. Deschideți gura bolnavului cu o coadă de lingură introdusă între masele iar cu o batistă curată apucați puternic vîrfurile limbii și executați tracțiuni ritmice, în același timp cu mișcările respirației artificiale. În timpul inspirator se trage limba în afară; în timpul expirator limba este lăsată să vină în gură — fără a se da, însă, drumul limbii.

7. O dată cu respirația artificială, dacă aveți la îndemînă medicamentele de mai jos, administrați:

Una-trei fiole de lobelină intramuscular (0,01—0,03 g) sau intravenos, foarte încet (0,003—0,006 g) cu o fiolă de cafeină, sparteină, oleu camforat sau cardiazol.

Dr. G. I. Karpuhin

La secția de oftalmologie infantilă a Institutului „Ghelfgolț”, strabismul micilor pacienți e corectat cu aparate speciale create de colectivul acestui institut.

Esculap răspunde...

DANIELA NEGRU — Vîlcele: Orice sciatică rebelă care nu cedează la tratamentele obișnuite trebuie suspectată a avea o etiologie specială. De aceea trebuie încercat a găsi cauza și a trata etiologic efectul (nevrita sciatică). Cauzele pot fi multiple și vor trebui investigate atent: procese care apasă rădăcinile nervului sciatic (tumori, aneoxide, retroversie, spondiloză și mai ales — cel mai frecvent — hernia de disc) prin examen radiologic, examen clinic, V.S.H. etc. Vor trebui căutate și asanate sistematic infecțiile de focar buco-dentare, amigdaliene, anexiale etc. Vă rugăm deci a face aceste examene și a reveni cu rezultatele lor. Pînă atunci folosiți calmante în doze mari: algosedin 1—2 fiole pe zi, antadol 3—4 dragee pe zi sau fenacod 4 cpr. pe zi. Citiți și articolul despre „Sciatică” publicat în revista noastră nr. 39/1964.

GHEORGHE VICTORIA — Brașov: Din păcate, în afecțiunile despre care întrebați dv. nu s-au făcut mari progrese terapeutice în ultimul timp. Despre scleroza în plăci am mai scris la această rubrică. În encefalomielită ca și în alte viroze nervoase cercetările pentru găsirea unor metode terapeutice eficiente se află încă în faza experimentală. Vă vom anunța imediat ce vom afla că s-a realizat ceva demn de remarcat.

S. RUDĂREANU — Brăila: Ne bucură că sfaturile noastre v-au folosit. 1) Ginecomastia poate apărea izolat (cum este cazul la dv.) sau în cadrul unui sindrom cu alte note de feminizare. Afecțiunea în cazul apariției izolate nu prezintă nici o gravitate și se vindecă (prin regresare) cu tratamentul prescris de către medicul dv. endocrinolog. 2) Tratamentul nu are decît urmări favorabile asupra funcțiilor sexuale. 3) Uneori nu se găsește nici o cauză aparentă. Alteori e vorba de tulburări în inactivitatea hormonilor estrogeni, carențe alimentare și vitaminice, leziuni hepatice, hipertiroidie, afecțiuni neurologice sau toracice, etc. Dezvoltarea tranzitorie și puțin accentuată a glandelor mamare la naștere sau la pubertate este frecventă și poate fi considerată fiziologică (normală).

BARBU ANGHEL — Sulina: 1) Un microb nu se poate „transforma” în alt microb. Probabil că microbii inițiali au fost distruși și au apărut în locul lor stafilococii. 2) Tratamentul rațional trebuie făcut tot pe baza unei antibiogramme, după o prealabilă însămînțare de cultură microbiană. O antibiogramă riguroasă vă va indica în mod gradat (prin semnul plus repetat de 1—4 ori) care este antibioticul față de care stafilococul respectiv este cel mai sensibil. Eventual puteți asocia două antibiotice cu „putere” egală. Tratamentul va fi prescris și condus de medicul dv. curant numai pe baza acestei analize.

MARIN TRAIAN — București: 1) Tratamentul cu calciu în tuberculoză nu mai este recomandat de specialiști. Calciul în singele bolnavilor de tuberculoză este scăzut. Nu există baze științifice pentru o terapie calcică și nici posibilitatea de a crește conținutul în calciu al unor anumite țesuturi. Adăugarea de calciu nu duce la depunerea lui în țesutul pulmonar. „Calcificările” leziunilor sînt în legătură cu fenomene biochimice complexe, a căror „intimitate” nu este încă cunoscută. 2) Pentru Aloe nu trebuie să apelați la prietenul dv. din Uniunea Sovietică. Preparatul se găsește și în farmaciile noastre (importat din U.R.S.S.) sub forma de fiole de 1 ml conținînd extract apos obținut din frunze de Aloe. Se fac injecții subcutane, 1—1,5 ml pe zi. Doza maximă este de 3—4 ml pe zi, în funcție de toleranță.

I. VASILESCU — Vaslui: Madiolul este un preparat hormonal care are în linie mari proprietățile testosteronului, avînd avantajul că poate fi administrat și pe gură. Are o acțiune anabolică și tonică importantă, manifestată prin influențarea stării generale și o senzație subiectivă de bună stare. Acțiunea sexuală e mai slabă ca a testosteronului, fiind indicat mai ales în ejacularea precoce.

MIHAELA — Bacău: 1) Dacă pielea dv. este grasă, puteți utiliza cremele împotriva ridurilor numai în regiunea respectivă (în jurul ochilor, pe frunte); 2) Este foarte bine să aplicați crema sub formă de masaj. Masajul are avantajul de a pune singele în circulație, de a activa secrețiile glandulare, de a mări tonicitatea mușchilor și de a ușura absorbția cremei de către piele. Masajul manual poate fi completat cu fricționări și loționări sau cu masaje electrice. 3) În afara cremelor amintite de dv., puteți utiliza următoarea formulă: Rp. Lecitină 5 g + Ulei de parafină 50 g + Lanolină 15 g. Cu această cremă se masează regiunea respectivă dimineața și seara pînă cînd pielea se încăzește și se roșește puțin.

— Stai puțin, stai puțin... șoptea la rîndul ei fata. — grea mai ești !
— Da' urcă o dată ! spunea în șoaptă Iliușa, cu glasul încordat. — N-azi ? Hai, mai repede... Uf, drace, că turii, scriștii lui Iaviei și citeva bătați în peretele casei. niște glasuri înăbușite de partea cealaltă a despărțiturii, apuca... „Își aduse aminte Nikita și numai decît auzi „Ce-i asta ? De ce e întuneric ? A, bătrînul ! Iar îl — A-a-a ! O-oh... O-o-o ! țipa bătrînul pe cuptor. — Il trezi un fîpăt.

adormi adînc.
— A-a-a ! O-oh... O-o-o ! țipa bătrînul pe cuptor. — Il trezi un fîpăt.
Nikita trecu dincolo, după despărțitură, dîbui pe întuneric locul și se trîni în pat. Simți numai decît mi-rosul urt al pernei și al pîjii, și abia apuca să-și vire palma sub obraz ca și văzu mlaștina. Farea că merge legămîndu-se pe podina îngustă iar de-o parte și de alta răsuna, amănîțat și enigmatic, acel „U-u-u-up“ pe care-l auzise adineauri. Nu-și dădea încă seama de ce e în mlaștina și unde merge, cînd

ochii închîși...
Nikita trecu dincolo, după despărțitură, dîbui pe întuneric locul și se trîni în pat. Simți numai decît mi-rosul urt al pernei și al pîjii, și abia apuca să-și vire palma sub obraz ca și văzu mlaștina. Farea că merge legămîndu-se pe podina îngustă iar de-o parte și de alta răsuna, amănîțat și enigmatic, acel „U-u-u-up“ pe care-l auzise adineauri. Nu-și dădea încă seama de ce e în mlaștina și unde merge, cînd
Nikita trecu dincolo, după despărțitură, dîbui pe întuneric locul și se trîni în pat. Simți numai decît mi-rosul urt al pernei și al pîjii, și abia apuca să-și vire palma sub obraz ca și văzu mlaștina. Farea că merge legămîndu-se pe podina îngustă iar de-o parte și de alta răsuna, amănîțat și enigmatic, acel „U-u-u-up“ pe care-l auzise adineauri. Nu-și dădea încă seama de ce e în mlaștina și unde merge, cînd
Nikita trecu dincolo, după despărțitură, dîbui pe întuneric locul și se trîni în pat. Simți numai decît mi-rosul urt al pernei și al pîjii, și abia apuca să-și vire palma sub obraz ca și văzu mlaștina. Farea că merge legămîndu-se pe podina îngustă iar de-o parte și de alta răsuna, amănîțat și enigmatic, acel „U-u-u-up“ pe care-l auzise adineauri. Nu-și dădea încă seama de ce e în mlaștina și unde merge, cînd

13

12

— Apă ! Dă-mi apă, zic ! repetă mînios bătrînul. E colo-n dulăpior !

— În care dulăpior ? întrebă Nikita, roșu de încordare, străduindu-se să înțeleagă ce vrea bătrînul.

Iliușa, își scosese capul pe geam și trăgea de zor din țigară, prefăcîndu-se că admiră natura.

— Are niște apă fiartă în dulăpiorul ăla cu geam, strigă din bucătărie bătrîna, auzind vorba din casă.

— A ! făcu ușurat Nikita și-i dădu bătrînului un borcan cu apă fiartă de o culoare gălbuie.

Bătrînul bău. Suflînd pe nas, goli din citeva înghițituri borcanul.

— Femeie, femeie ! strigă el, după ce își mai trase răsufierea. Gata samovarul ?

— Numai decît ! răspuse bătrîna și o clipă mai tîrziu aduse samovarul încins.

— Cana mea ! porunci bătrînul.

Bătrîna îi puse dinainte o cană mare albă, emailată.

— Toarnă ! ceru bătrînul. Adică stai ! Unde mi-e rachiul ?

— Nu mai e nici un pic. l-ai băut tît de cu ziuă... — Haide, haide, dă rachiul încoace ! strigă bătrînul și glasul lui trăda o suferință.

Bătrîna scoase minioasă o sticlă din dulăpior.

— Hm... Bătrînul privi sticla la lumină. Hm... Cam puțin ! Nu mai beau. Ia-l de-aici ! Il beau miine.

— Apoi începu să bea ceai.

— Moșule, ce ai la picioare ? întrebă după un răs-timp Nikita.

— Sînt bolnav rău, răspuse bătrînul gînditor și trist. Mă dor picioarele mai jos de genunchi. Nu pot să calc. Lă șale n-am nimic, șalele nu mă dor ; mă doare mai jos de genunchi.

— Și doctorii ce spun ?

Bătrînul lăsă întrebarea fără răspuns, sorbindu-și de zor, încrunțat, ceaiul.

și-o aruncase pe umeri. Mirosesă a odicolon, benzina talonii largi în cizme cu carimbii încrețiți și haina într-o parte. Purta o bluza de mătase ; își vîrîse pan-lan și crîlionat de pe creștet se revărsa ca o cascadă foarte scurt la ceafă și la temple, în schimb motul bă-

Imediat se apropie de noii veniți un flacău. Era tuns mina tît mai ștearsă a asfîntului.

— A-a-a ! O-oh... O-o-o ! țipa bătrînul pe cuptor. — Il trezi un fîpăt.

adormi adînc.
— A-a-a ! O-oh... O-o-o ! țipa bătrînul pe cuptor. — Il trezi un fîpăt.

— A-a-a ! O-oh... O-o-o ! țipa bătrînul pe cuptor. — Il trezi un fîpăt.
Nikita trecu dincolo, după despărțitură, dîbui pe întuneric locul și se trîni în pat. Simți numai decît mi-rosul urt al pernei și al pîjii, și abia apuca să-și vire palma sub obraz ca și văzu mlaștina. Farea că merge legămîndu-se pe podina îngustă iar de-o parte și de alta răsuna, amănîțat și enigmatic, acel „U-u-u-up“ pe care-l auzise adineauri. Nu-și dădea încă seama de ce e în mlaștina și unde merge, cînd

ochii închîși...
Nikita trecu dincolo, după despărțitură, dîbui pe întuneric locul și se trîni în pat. Simți numai decît mi-rosul urt al pernei și al pîjii, și abia apuca să-și vire palma sub obraz ca și văzu mlaștina. Farea că merge legămîndu-se pe podina îngustă iar de-o parte și de alta răsuna, amănîțat și enigmatic, acel „U-u-u-up“ pe care-l auzise adineauri. Nu-și dădea încă seama de ce e în mlaștina și unde merge, cînd

— A-a-a ! O-oh... O-o-o ! țipa bătrînul pe cuptor. — Il trezi un fîpăt.
Nikita trecu dincolo, după despărțitură, dîbui pe întuneric locul și se trîni în pat. Simți numai decît mi-rosul urt al pernei și al pîjii, și abia apuca să-și vire palma sub obraz ca și văzu mlaștina. Farea că merge legămîndu-se pe podina îngustă iar de-o parte și de alta răsuna, amănîțat și enigmatic, acel „U-u-u-up“ pe care-l auzise adineauri. Nu-și dădea încă seama de ce e în mlaștina și unde merge, cînd

4

5

și rachiul. Se aplecă ușor, aruncă o privire pe de lături și rosti încet, ceremonios :

— Măi băieți, uite cum devine cazul... Vă văd oameni civilizați ; ei bine, ca să fie totul în regulă, să nu v-atingeți de cine nu trebuie. E clar ? Pe cine-oi pune ochii, mă chemați întii pe mine și eu vă spun dacă se poate ori ba. Zic asta, pardon de expresie, pentru că nu știți care și cu cine umblă și s-ar putea să se supere băieții. Și e de rău. E clar ? Și acuma, dați-i drumul și scuzați, v-am vorbit civilizată.

Zicînd acestea, se retrase. Acordeonistul cînta cu capul plecat pe umăr, purtîndu-și alene degetele pe bumbii instrumentului. Privind acum îndrăzneț la băieți și zîmbindu-le de parcă n-ar fi fost singur, ci laolaltă cu toți ceilalți, Iliușa se și prinse în dans, șoptînd ceva unei fete, tot apropiindu-se și depărtîndu-se de ea, cercetînd mereu clubul cu ochii mari și uifîndu-se la flăcîii din colț, de parcă toate astea le făcea nu pentru el, ci pentru ei, pentru toți cei ce se aflau acolo.

După ce sfîrși de dansat, se așeză ; era cu totul alt om, blind, potolit. Il îmbrățișă pe Nikita și și bolborosi : „Nikita, Nikita... E bine, nu ?“ cu ochii la fata cu care tocmai dansase. Pe față îi stăruia un zîmbet larg și generos, și se vedea că e fericit și că uitase de toate. uitase cum muncise, cum bătuse mlaștinile, uitase ce-l aștepta de-acum încolo și ce lăsase în urma lui ; pentru el nu mai exista acum nimic alta decît lumina aceea gingașă și domoală ce se revărsa în ferestre, decît armonica aceea, decît clubul acela cu dușumeaua murdară, decît fetele de acolo.

Deodată flăcîii începură să iasă unul cite unul. Cel de adineauri făcu grav cu ochiul lui Nikita și lui Iliușa, arătă o dată și încă o dată cu capul spre ușă și zăbovi în încăpere pînă ce străinii se ridicară și veniră lingă el.

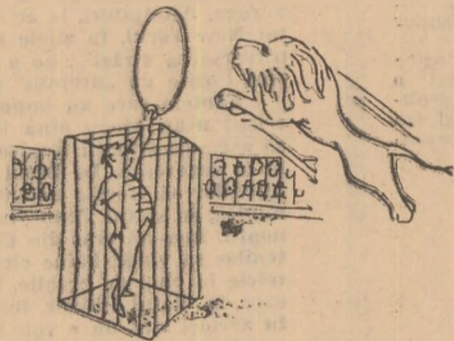

UMOR • UMOR

(De-ale eireului)

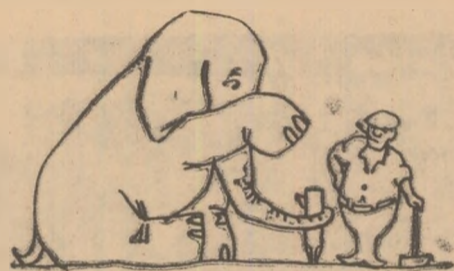
Pentru Dumnezeu, Ernesto, uite-l pe soful meu.

Prudență

Și acum, din pălărie vor ieși doi porumbei...

Inventivitate
(Din revista „Finta”)

Folosind zilnic — dimineața și seara — pastele de dinți spumoase, vă asigurați igiena gurii, preveniți formarea cariilor și depunerea pietrei pe dinți.

Pasta de dinți „MĂRGĂRITAR”
 Conține săruri de fluor și alantoină — în asocieră cu alte substanțe — combate gingivitele și inflamațiile din cavitatea bucală.

Pasta de dinți „DIADENT”
 Prin substanțele pe care le conține — azulenă, etc. — previne formarea cariilor dentare.

Pasta de dinți „DOINA”
 Curăță și albește dinții. Impiedică depunerea pietrei pe dinți.

Pasta de dinți „PRIMĂVARA”
 Are acțiune dezinfectantă și răcoritoare. Albește și întreține dinții sănătoși.

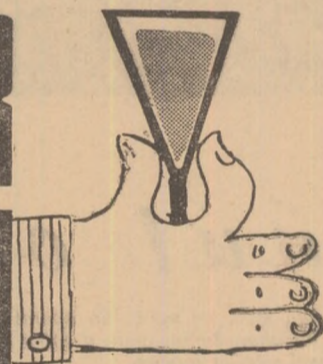

PASTĂ DE DINȚI

Băutura fină

ICHIOR

Aperitiv: CARPAȚI, Deserte, VISINATĂ EXTRA, VANILIE, MANDARINE, CAISE, NUCA, SEMEȚĂ, MANDOL.

„În fiecare sticlă un izvor de sănătate!”

SLĂNIC • HEBE • MALNAȘ
 CĂCIULATA • LIPOVA
 VÎLCELE

Beti

APE MINERALE
 NATURALE

se găsesc de vânzare

LA MAGAZINELE ALIMENTARE, ...
 CENTRE DE CURĂ ȘI RĂCORITOARE

ALBALUX

MAȘINA
 DE SPĂLAT
 RUFEE

Spală, limpește și stoarce în 8-10 minute o cantitate de 2,5 kg rufe uscate cu un consum de energie electrică care costă 0,15 lei

Se poate cumpăra și cu plata în rate lunare

VIN

Symmos

GUST PLĂCUT
 DULCEAG
 BĂUTURA
 DESERT

Cum vă numiți?

Herodot credea că în Africa trăiesc un popor care nu cunoaște numele propriu. Cercetările ulterioare au infirmat presupunerea marelui istoric descoperind, în schimb, la diferite popoare o serie de particularități onomastice. În Etiopia, de pildă, mamele obișnuiesc să ascundă numele copiilor după cum în India e considerat indecent să pronunțe numele unei fete. În Spania de altă dată un hidalgo s-ar fi simțit umilit să poarte doar patru sau cinci nume, ca un meseriaș de rând. „Norma” lui era de cel puțin șapte nume. Dar și mai umiliți

s-ar fi simțit acești hidalgo dacă ar fi aflat că în Babilon a existat o personalitate, ce-i drept un zeu, care avea 50 de nume! E mult, desigur, dar zeul egiptean Osiris era fericitul posesor a 100 de nume iar zeita Isida purta nici mai mult nici mai puțin de 10 000 de nume! Multe din numele care au ajuns la noi din adâncul veacurilor au avut la bază o poreclă. Ați auzit, de pildă, de filozoful grec Aristocles? Nu vă grăbiți să-l căutați în enciclopedii. Cu anii, adevăratul lui nume a fost dat uitării, păstrându-se doar porecla, „cel mare”, care în

limba greacă sună „Platon”. Caracterizând într-un fel oamenii — poate tocmai de aceea — porecele nu sînt întotdeauna măgulitoare. Căci alături de un Richard Inimă de Leu sau un Filip cel Frumos în analele istoriei s-au păstrat și nume ca Naga cel Chel, rege al Ceylonului sau Tissa Nas-Strimb, un cap încoronat al aceluiși stat. Dar numele contemporanilor noștri? Candidatul în științe filologice A. Superanskaia a întocmit o listă de nume în care se explică, pe scurt, originea lor și din care am ales câteva mai răspândite:

NUME DE BARBAȚI:

- Alexandru (grec.) — îndrăzneț, apărător al oamenilor.
- Andrei (grec.) — curajos.
- Constantin (lat.) — consecvent, ferm.
- Corneliu (lat.) — cu coarne.
- Dumitru (grec.) — care lucrează pămîntul.
- Eugen (grec.) — nobil.
- Gheorghe (grec.) — agricultor.
- Ilie (ebr.) — forță divină.
- Mihail (ebr.) — egalul lui Dumnezeu.
- Nicolae (grec.) — cuceritor de popoare.
- Paul (lat.) — mic.
- Ștefan (grec.) — cunună.
- Teodor (grec.) — darul lui Dumnezeu.
- Valentin (lat.) — puternic, sănătos.
- Victor (lat.) — învingător.

NUME DE FEMEI:

- Alina (lat.) — străină.
- Ana (ebr.) — belșug, bucurie.
- Dora (grec.) — dar, cadou.
- Elena (?) — luminoasă.
- Florentina (lat.) — înfloritoare.
- Irina (grec.) — pace.
- Lucia (it.) — luminoasă, strălucitoare.

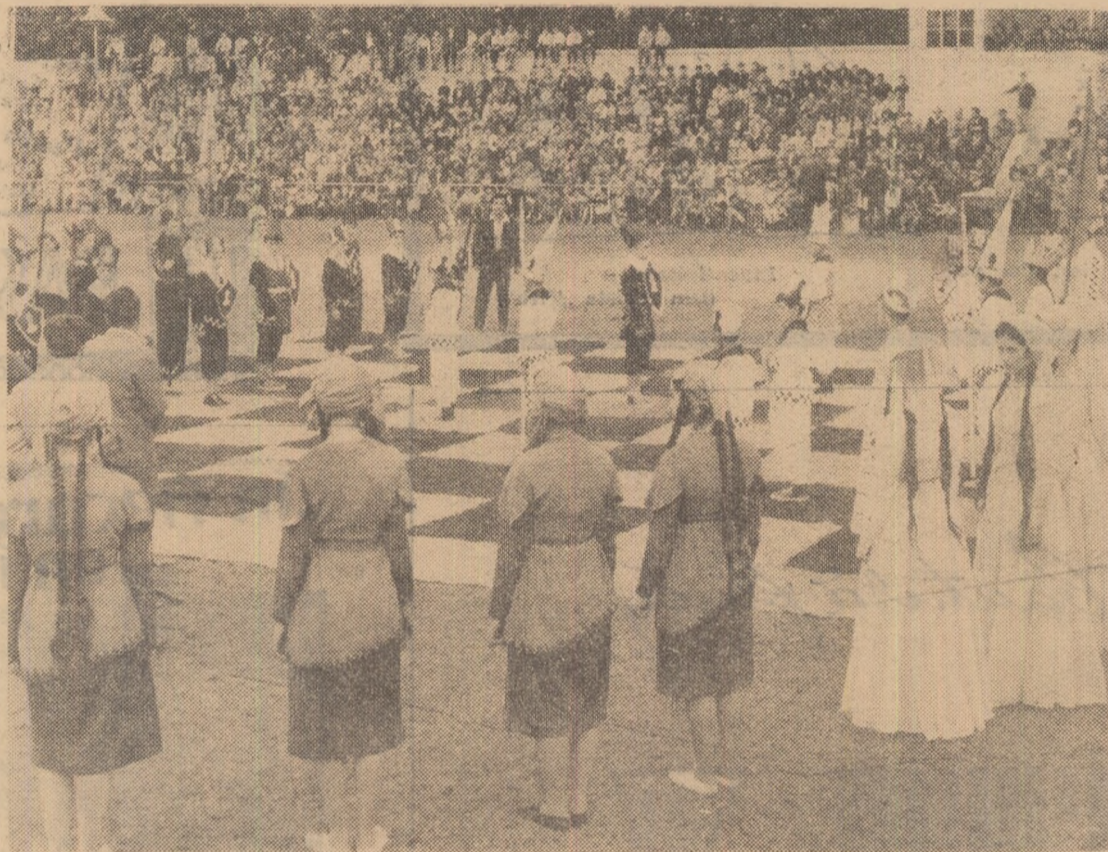
- Margareta (lat.) — perla.
- Maria (ebr.) — plină de amărăciune.
- Nina (gruz.) — fecundă.
- Olga (scand.) — sfântă.
- Silvia (lat.) — din pădure.
- Sofia (grec.) — înțeleaptă.
- Stela (it.) — stea.
- Taliana (grec.) — organizatoare.

DURA LEX..

Să fi existat cindva oameni care în loc de căfel ori pisică au crescut în casă un hipopotam? Se pare că da, de vreme ce la Los Angeles se interzice, prin lege, prezența prea puțin arătătorului pahiderm în locuințele orașenilor. Dar acesta nu e nici pe departe unicul exemplu de inerență a legilor. Revista „Nauka i jizni” semnaleză câteva reminiscențe amuzante ale unor legi care au fost, pare-se, necesare la vremea lor, dar care astăzi există numai pentru că nimeni nu și-a dat osteneala să le abroge. Altminteri, la ce bun să mai dăinuie la Rochester (statul New York), în zilele noastre, o lege care interzice copiilor traversarea străzii... pe o frînghie? Iar la Philadelphia femeile sînt lipsite de „dreptul” de a-și arunca fusta pe fereastră?

Faptele care au impus, odinioară, adoptarea acestor restricții n-au ajuns pînă la sfîrșit, ci au fost ca multe din ele să ascundă situații tragice. Nu-i exclus vestigiile lor scrise ni le sugerează. În statul Florida, de exemplu, se interzice cetățenilor să sforăie noaptea, în orașul Boston să facă baie duminică, în statul Pennsylvania în arșel pe stradă după miezul nopții. Într-un oraș din Carolina de sud nu li se îngăduie cetățenilor să vîndă haine cîrpite, iar în Arizona să folosească bețele în chip de praștie. La fel de... drastic e și textul de lege care, în statul Illinois, interzice clienților să doarmă în frizerii. În același stat nu e voie să fredonezi pe stradă.

În ce privește contravențiile, e cert că strîd de numeroase. Căci dacă dorința irezistibilă de a trăi în vecinătatea unui dragălaș hipopotam mai poate fi stăvilită prin lege, cum rămîne cu cei care sforăie?

La Suhumi (Gruzia) a fost organizat, recent, un „festival al șahului”. Festivalul a fost deschis de o paradă a elevilor învățămîntului în costume reprezentînd figuri de șah. Apoi, „figurile” și-au ocupat locul pe o imensă tablă de șah, întinsă pe stadion, și jocul a început sub privirile a numeroși spectatori. Jurul, alcătuit din şahiști cunoscuți, a decernat premii pentru cele mai reușite costume. Fotografia a surprins un moment al jocului.

CIOVGAN — jocurile djighiților

Acum 800 de ani, în împrejurimile Bagdadului a avut loc prima competiție internațională a călăreților-djighiți, la care au participat concurenți din Irak și din Azerbaidjan.

În cortul șahului, instalat în apropierea cîmpului de călare, s-a aplecat următoarea înțelegere: dacă victoria revine oaspeților, șahul pune în libertate 40 de sclave azerbaidjane. Călăreții azerbaidjeni au ieșit învingători și 40 de fete s-au întors pe plaiurile lor natale. Fiul șahului din Ghiandja, căpetenia djighiților, a fost proclamat erou.

Și iată că după sute de ani în Ghiandja, actualmente Kirovabad, a reînviat „ciovgan”-ul, tradiționalul sport al djighiților. L-a însuflețit Fikret Guseinov, absolvent al Institutului de cultură fizică din Moscova.

În ce constau aceste jocuri sportive? Pe două laturi ale unui cîmp de 110x150 metri se aliniază, față în față, două echipe de câte 6 călăreți îmbrăcați în pelerine și căciuli cauciucate („papaha”). Cele două porți ale terenului sînt apărate, ca la fotbal, de doi portari. Cail trebuie să fie mici, puternici și prealabili pentru peripeziile pe care le prevede competiția. Membrii fiecărei echipe sînt înarmați cu cîte o crosă, cu care lovește înincea, nu pe mare, străduindu-se s-o arunce pe mai des în poarta adversarului. Pentru a nimeri mingea din zbor sau a o culege de pe teren, călăreții trebuie să dea dovadă de curaj și îndeminare și să execute exhibiții demne de un număr spectaculos de circ. Nu întîmplător „djighi” a devenit sinonim cu virtuozitate în călare.

V. Aliev

UMORESCĂ

Creionul olimpic

— Asta-i pentru tine! — mi-a spus un prieten proaspăt întors de la Jocurile Olimpice, unde s-a plasat pe locul al 35-lea. Scotocindu-se prin buzunare cu un aer misterios, mi-a întins un creion. Un creion extraordinar, produs de celebra firmă străină „Co-co”. Un creion ce se autoascuțea. Adică puteai să-l ascuți fără briceag: de un colț al mesei, de perete, de talpa pantofului sau de o manșetă bine scrobîtă.

L-am contemplat o bucată de vreme, apoi l-am ascuțit în sertar. Nu prea așeam ce face cu el: de scris, scriam cu stiloul. Dar într-o bună zi l-a zărit reporterul Nebikov. Însfăcîndu-l cu amîndouă mîinile a mormăit:

— Dă-mi-l mie! Îți dau în schimb tot ce vrei!

Îmi plăcea grozav bricheta lui Nebikov, de origine leningrădeană. Dar m-am sfîșit să i-o spun căci, după umila mea părere, creionul nu valora mai mult de 30 de copeici.

— Nu pot — i-am răspuns. — L-am primit cadou. De la Jocurile Olimpice.

— Dă-mi-l — a insistat, ursuz, Nebikov. — Nu scapi de mine cu una cu două.

În clipa aceea s-a ivit desenatorul Maleacko, a văzut creionul și a pornit să scincească:

— Eu desenez. Eu pictez. Eu retușez. Dă-mi-l mie, draguțule! Îți fac un portret pe cîste. În mărime naturală.

— Lăsați-mă-n pace! — le-am retușat-o scurt și am vîrit creionul în sertar.

După o jumătate de oră, a venit la mine Jora Vinogradov, poetul redacției, și încercat să mă amețescă cu un banc și să plece tiptil cu creionul olimpic în mîneca hainei. L-am înhățat cînd trecea pragul.

— Bine — s-a resemnat Jora. — Ai o mentalitate de proprietar.

Apoi mi-a făcut o vizită Kurceavii, președintele Casei de ajutor reciproc. A așezat

în fața mea, pe masă, un aparat de radio de buzunar. În încăperea a prins să răsune dansul micilor lebede.

— O minune a tehnicii — mi-a declarat Kurceavii.

— Ei și? — l-am întrebat.

— Îl ții? În schimbul creionului.

— Amîntește-ți că am fost campionul de box al facultății, — i-am ripostat cu un glas de tunet.

— Am înțeles. Nu vrei, carecașică.

Cînd, după terminarea lucrului, mă în-

Ciclism Desen de V. Galba

dreptam spre casă, m-am pomenit față-n față cu Nebikov.

— Hai la restaurant! Să bem o dușcă...

— Mi-ă spus, însfăcîndu-mă de guler și rîzînd fioros.

— M-am smuș de mîinile lui și am luat-o la fugă.

„Dimineața, în stația de troleibuz mă aștepta Maleacko.

— Eu desenez — și-a început el litania. — eu retușez...

În aceeași clipă mi-a venit o idee salvatoare.

— Ascultă — i-am spus, — stai de vorbă cu Nebikov. I l-am promis lui. Nu mai pot să-l refuz.

După care l-am instalat în troleibuz, m-am repezit la primul telefon și am format numărul lui Nebikov.

— Noroc, bătrîne! — l-am salutat cu entuziasm. — Știi, m-am hotărît să-i dau creionul lui Maleacko... în schimbul unei biciclete.

Ușurat, m-am îndreptat agale spre birou pe coridor a fost Jora Vinogradov. Ducea în brațe o mașină de scris „Optima”, favorita lui, și părea foarte grăbit. Pe mine nu m-a observat.

Nebikov s-a înființat abia spre prînz, purtînd în spinare un rucsac în care zăngănea ceva.

Kurceavii se plimba de colo-colo, îngîndurat, și din cînd în cînd susotea ceva la urechea președintelui Casei de ajutor reciproc.

După două zile, Maleacko se afla în posesia unui pick-up „RG-3M”, unui brici, unui aspirator și unei rîșnițe de cafea. Jora Vinogradov s-a ales cu o carabină și cu 15 ruble împrumutate lui Kurceavii, el însuși urmînd să-i dea lui Nebikov acuararele și copia după tabloul „Viteazul la răsărit” primit de la Maleacko. Kurceavii a agonisit două rachete de tenis, o bicicletă, mînușile de box ale lui Jora și o datorie de 60 de ruble la Casa de ajutor reciproc. Nebikov a luat în stăpînire o scurătură de piele cu patru fermoare, un aparat cu transistori, un cușt de vinătoare și promisiunea de a căpăta de la Maleacko niște „labe de giscă” pentru plimbări subacvatice, după ce Maleacko le va fi primit de la Jora care urma să le capete în schimbul unui frigider.

Nici unul din ei nu și-a mai amintit de creion.

N. Samohin